

Research Article

The Mediating Role of Flourishing Motivation, Self-management, and Flourishing Facilitators in the Relationship between Finalism and Flourishing

Hesam ziaee¹, Ali Mohammad Rezaei*², Siavosh tale-pasand³, Mohammad Ali Mohammadifar⁴

1. PhD Student, Department of Educational Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Semnan University, Semnan, Iran,
2. Associate Professor, Department of Educational Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Semnan University, Semnan, Iran
3. Associate Professor, Department of Educational Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Semnan University, Semnan, Iran
4. Assistant Professor, Department of Educational Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Semnan University, Semnan, Iran

Abstract

The current study aimed to investigate the mediating role of flourishing motivation, self-management, and flourishing facilitators in the relationship between finalism and flourishing. For this purpose, 643 male high school students in Tehran were selected as the multi-stage clustering method and were then divided within each cluster by simple random sampling. After that, the participants responded to the related subscales from Ryff's Scales of Psychological Well-Being short-term, Soleimani et al. Flourishing Questionnaire, Mini-International Personality Item Pool, Private Self-Consciousness Scale, Researchers-Made Questionnaire of Flourishing Motivation & Contextual Conditions, Psychological Capital Questionnaire, The PERMA-Profilier, Duckworth Short Grit Scale, and Hojbarian et al. Human Psychological Flourishing Scale. Structural equation model analysis results showed that finalism had a significant positive effect on motivation for flourishing. Flourishing motivation and flourishing facilitators directly had a significant positive effect on self-management, directly and indirectly, and had a significant positive effect on flourishing (mediated by self-management). Self-management also directly had a significant positive effect on flourishing. The direct effect of contextual conditions on self-management and its indirect effect on flourishing were not significant. According to this study, methods to increase finalism, flourishing motivation, self-management, and flourishing facilitators for the students further flourishing are suggested.

Key words: positive psychology, flourishing, happiness

*. rezaei_am@semnan.ac.ir

برازش الگوی روانشناختی شکوفایی انسان (HPFM) در بین دانش‌آموزان مقطع دوم متوسطه شهر

تهران

حسام ضیایی^۱، علی محمد رضایی^{۲*}، سیاوش طالع پسند^۳، محمدعلی محمدی فر^۴

۱. دانشجوی دکتری دانشگاه سمنان، سمنان، ایران.

Hesam.ziaee62@gmail.com

۲. دانشیار دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه سمنان، سمنان، ایران.

rezaei_am@semnan.ac.ir

۳. دانشیار دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه سمنان، سمنان، ایران.

stalepasand@semnan.ac.ir

۴. استادیار دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه سمنان، سمنان، ایران.

alimohammadyfar@semnan.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش میانجی‌گری انگیزه شکوفایی، شرایط زمینه‌ای، خودمدیریتی و تسهیل‌گرهای شکوفایی در ارتباط غایت‌نگری و شکوفایی بود؛ به این منظور، ۶۴۳ دانش‌آموز پسر مقطع دوم متوسطه شهر تهران به روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای، انتخاب شدند و به خرده‌مقیاس‌های مرتبط از مقیاس کوتاه بهزیستی روانشناختی ریف، مقیاس شکوفایی سلیمانی و همکاران، پرسشنامه فرم کوتاه شخصیت جهانی، پرسشنامه خودآگاهی خصوصی، پرسشنامه‌های شرایط زمینه‌ای و انگیزه شکوفایی محقق ساخته، پرسشنامه سرمایه روانشناختی لوتانز، پرسشنامه نیمرخ شکوفایی پرما، پرسشنامه استقامت و پایداری داک‌ورث و پرسشنامه شکوفایی هژبریان پاسخ دادند. نتایج تحلیل الگوی معادلات ساختاری نشان دادند غایت‌نگری به صورت مستقیم بر انگیزه شکوفایی تأثیر مثبت معناداری داشت. انگیزه شکوفایی و تسهیل‌گرهای شکوفایی به صورت مستقیم بر خودمدیریتی و به صورت غیرمستقیم (با میانجی‌گری خودمدیریتی) بر شکوفایی تأثیر مثبت معناداری داشتند. خودمدیریتی نیز به صورت مستقیم بر شکوفایی تأثیر مثبت معناداری داشت. تأثیر مستقیم شرایط زمینه‌ای بر خودمدیریتی و تأثیر غیرمستقیم آن بر شکوفایی معنادار نبود. با توجه به نتایج این پژوهش، استفاده از روش‌هایی برای افزایش غایت‌نگری، انگیزه شکوفایی، خودمدیریتی و تسهیل‌گرهای شکوفایی برای شکوفایی بیشتر دانش‌آموزان پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: روانشناسی مثبت‌گرا، شکوفایی، شادکامی

مقدمه

روانشناسی مثبت‌گرا^۱ طی ۲۰ سال گذشته، در تحقیقات و عمل، پیشرفت چشم‌گیری داشته است (کلی، ۲۰۱۹). روانشناسی مثبت‌گرا با شروع قرن ۲۱ شروع به جوانه‌زدن کرد. مطالب علمی منتشر شده همراه با شواهد روشن، سال به سال افزایش یافت. از سال ۲۰۰۹ به بعد، همکاری‌های تجربی به همراه یافته‌های علمی، افزایش روزافزونی پیدا کرد (فردیکسون و جوینر، ۲۰۱۷). درحقیقت روانشناسی مثبت‌گرا علم شادکامی^۲ و شکوفایی^۳ انسان است. سلیگمن بهزیستی را شامل پنج مؤلفه هیجان‌های مثبت، مجذوبیت، روابط، معنا و دست‌آورد که به اختصار پرما^۴ نامیده می‌شود، می‌داند (سلیگمن، ۲۰۱۸). این در حالی است که تمام مؤلفه‌های نظریه شادکامی اصیل سلیگمن (هیجان مثبت، مجذوبیت و معنا) با رضایت کلی از زندگی مرتبط‌اند (پترسون، پارک و سلیگمن، ۲۰۱۳). شکوفایی و بهزیستی مفاهیمی‌اند که ارتباط نزدیکی با هم دارند و مشخصاً اولی محاسبه‌پذیرتر از دومی است؛ بنابراین، شکوفایی به دیدگاهی عمومی درباره بهزیستی اشاره دارد که نه تنها رضایت از زندگی را پوشش می‌دهد، پذیرش خود، رشد شخصی و احساس هدفمندی را نیز شامل می‌شود (فونسکا، ناسیمتو، مادسا باربوسا، وینه و ولوسو گویا، ۲۰۱۵). در سال‌های اخیر، تمرکز غافلگیرکننده‌ای در پژوهش‌های بهزیستی به منظور فهم دلیل احساس شادی افراد و تحقیق درباره دلایل اساسی رضایت عمومی انجام شده است (ویلیکس، سووت، یونگ و گیلبرت، ۲۰۱۶).

موضوع بهزیستی شامل ترکیبی از تجربیات سطح بالا در زمینه آثار مثبت و رضایت از زندگی و نیز تجربیات سطح پایین آثار منفی در زندگی است (سو، جنیلکا و رایس، ۲۰۱۷). بهزیستی ذهنی نوعاً به سه بخش تقسیم می‌شود: آثار مثبت، نبود آثار منفی و رضایت کلی از زندگی (مور و داینر، ۲۰۱۹).

تحقیقات نشان داده‌اند آموزش روانشناسی مثبت‌گرا می‌تواند به بهبود شرایط تحصیلی و اجتماعی - عاطفی بیانجامد (شوشانی، شینمتز و کانات - مایمون، ۲۰۱۶، فونسکا و همکاران، ۲۰۱۵، وایت و کرن، ۲۰۱۸، هزبریان، رضایی، بیگدلی، نجفی و محمدی‌فر، ۱۳۹۶)، درضمن، آموزش شکوفایی می‌تواند به بهبود هیجان‌های مثبت، روابط، احساس معنی، پیشرفت و مجذوبیت (میرزاخانی، رضایی، امین‌بیدختی، نجفی و رحیمیان‌بوگر، ۱۳۹۶) و افزایش سطح بهزیستی و کاهش سطح شکنندگی در زندگی (لامبرت، پیسمور و جوشانلو، ۲۰۱۸) منجر شود. آموزش شکوفایی در بهبود تصمیم‌گیری اقتصادی نیز مؤثر است (بارانوف، هاوشوفر و یانگ، ۲۰۲۰). شکوفایی انسان با سایر ویژگی‌های روانشناختی نظیر هوش اجتماعی و ویژگی‌های شخصی مرتبط است (شیوت و لویی، ۲۰۱۴ و ویلیکس و همکاران، ۲۰۱۶). در پژوهش سلیمانی، رضایی و کیان‌ارثی (۲۰۱۵) مشخص شد میزان شکوفایی در دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد به گونه‌ای است که حدود ۵٪ در شرایط پژمردگی، ۳۰٪ در حالت سلامت روان و ۶۵٪ در حالت شکوفایی قرار دارند. همچنین، در سال‌های اخیر، مطالعه روی گردشگری و روانشناسی مثبت، یک مطالعه انسانی الهام‌گرفته از شکوفایی فردی در جهان‌گردی توسعه یافته است (فیلپ و لینگ، ۲۰۱۸).

1. Positive psychology
2. Happiness
3. Flourish
4. PERMA: Positive Emotion, Engagement, Relationships, Meaning, and Accomplishment

فرهنگ، عامل تأثیرگذار اصلی بر ایجاد توانمندی‌های انسانی، تحول و نحوه بروز آنها و عملکرد بهینه آدمی است. پس نمی‌توان تعریف واحدی از شادی، بهباشی یا عناصر و اجزای تشکیل‌دهنده توانمندی منشی ارائه داد که برای همگان به شیوه واحد مصداق داشته باشد (لوپز و همکاران، ۲۰۰۶)؛ بنابراین، با توجه به نبود توافق و اجماع درباره تعریف شکوفایی و متفاوت بودن مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده و اثرگذار بر آن در بافت فرهنگی - اجتماعی مختلف و نیز فقدان این پژوهش در کشور، هژبریان، رضایی، بیگدلی و نجفی (۱۳۹۳) در مطالعه‌ای با هدف استنباط متغیرهای معتبر شکوفایی انسان در بافت بومی، کشف روابط بین این متغیرها و ارائه الگوی روانشناختی شکوفایی انسان^۱، مؤلفه‌های شکوفایی را با استفاده از روش نظریه زمینه‌ای^۲ از دیدگاه متخصصان روانشناسی، بررسی و الگوی روانشناختی شکوفایی انسان (شکل ۱) را ارائه کردند؛ در ادامه، متغیرهای این مدل تعریف شده‌اند.

یکی از مؤلفه‌های الگوی شکوفایی مذکور، غایت‌نگری است. غایت‌نگری به معنی آگاهی فرد از نحوه جهت‌گیری به سوی یک هدف تعریف شده است (بکمیر فیرهاون، ۲۰۰۹) که در این مدل از دو خرده‌مقیاس هدفمندی^۳ و معناگرایی^۴ تشکیل شده است. هدفمندی لازمه داشتن یک زندگی است؛ زیرا بی‌هدف بودن، انسان را دچار روزمرگی می‌کند؛ اما داشتن هدف، برنامه‌ریزی را در پی دارد و داشتن برنامه، هدف‌ها را محقق می‌سازد و درنهایت، برنامه‌ریزی درست، موفقیت را می‌آفریند (ریف و سینگر، ۲۰۰۶). معناگرایی یعنی در خدمت چیزی فراتر از خود بودن.

برخوردراری از زندگی با معنا یعنی به چیزی معتقدید که از خود بزرگ‌تر و مهم‌تر است. انسان تمام نهادهای اجتماعی مثبت را خلق می‌کند تا این امر را امکان‌پذیر سازد: مذهب، حزب سیاسی، سبز بودن، عضویت در گروه پیشاهنگی یا خانواده (سلیگمن، ۱۳۸۸/۲۰۰۲). نکته مهم این است که در الهیات وجود خدا و حضور وجود را فرض می‌شود؛ اما روانشناسی مثبت به شواهد تجربی متکی است (سین، ۲۰۲۰). بر طبق پژوهش کنراد، برومیچر، گاربرز و اوت (۲۰۱۹)، هدفمندی می‌تواند باعث افزایش انگیزش و استفاده از الگوهای سازنده شود و به خودراهبری و افزایش خودتنظیمی منجر شود. بر طبق پژوهش ووز (۲۰۱۶) نیز معنا در زندگی می‌تواند به انگیزه، ارزشمندی، ادراک، خودتنظیمی و اهداف عملکردی منجر شود. معنا در زندگی می‌تواند بر عملکرد مطلوب در کنار بهزیستی اثر بگذارد (استگر، ۲۰۱۲). هرچه یک شخص بیشتر بر کار خود کنترل داشته باشد و معنای بیشتری در آن پیدا کند، به نتایج مثبت‌تری دست خواهد یافت و شایستگی‌اش افزایش می‌یابد (بیکر، ۲۰۰۵). یافتن معنی آن چیزی است که زندگی از ما انتظار دارد و ما سعی در برآورده کردن آن داریم، نه آنکه ما از زندگی مان چه انتظاری داریم (فرانکل، ۱۹۵۹). سلیگمن (۲۰۰۲) نیز معتقد است انسان می‌تواند از توانمندی‌های خود در راستای تأثیرگذاری بر انتشار و تولید آگاهی، ارتقای توانایی یا افزایش نیکی در جهان بهره‌برد و در نتیجه، معنای بزرگ‌تری برای هدف از وجودش در هستی خلق کند.

انگیزه شکوفایی^۵ مؤلفه دیگر الگوی شکوفایی انسان است. انگیزه شکوفایی اشتیاق به تحقق پتانسیل

1. HPFM: Human psychological flourishing model
2. Grounded theory
3. Purposefulness
4. Meaning

فردی و تمایل به توسعه بهزیستی خود و دیگران است. انگیزه شکوفایی بدین معنی است که فرد، هم به انتظار و خواسته خود از زندگی دست یابد و هم انتظار و خواسته زندگی از خود را محقق سازد (هژبریان، ۱۳۹۶). تمرکز بر یافتن ویژگی‌های مثبت خود و دیگران به اشخاص در تمام عمر یاری می‌رساند تا عزت نفس بیشتری داشته باشند و روابط اجتماعی خود را بهبود بخشند (نریش، ویلیامز، اوکانر، و رایبسون، ۲۰۱۳). هر شخص توانمندی‌ها و ظرفیت‌های به خصوصی دارد که برای رسیدن به عملکرد بهتر و شکوفایی بیشتر می‌تواند از آن بهره گیرد (وود، لینلی، مالتبی، کاشدان، و هارلینگ، ۲۰۱۱).

شرایط زمینه‌ای (محیطی - اجتماعی - فرهنگی) نیز در الگوی شکوفایی انسان به‌عنوان یک عامل مؤثر شناخته می‌شود. یکی از زمینه‌ها برای تبیین شکوفایی فرد، شرایط محیطی، اجتماعی و فرهنگی است. اجزای تشکیل‌دهنده این مقوله عبارت از وجود سرمشق مناسب، غنی بودن محیط و مشوق‌های بیرونی است (هژبریان، ۱۳۹۶). رفتارهای انسانی تا حد زیادی از عوامل انگیزشی شخصی و زمینه‌ای تأثیر می‌گیرد (رایان و دسی، ۲۰۱۷). همچنین، براساس پژوهش هوپرت و سو (۲۰۱۱)، متغیر شرایط محیطی - اجتماعی نیز بر شکوفایی اثرگذار است.

مؤلفه دیگر در الگوی شکوفایی انسان، تسهیل‌گرهای شکوفایی است. براساس الگوی شکوفایی روانشناختی (هژبریان و همکاران، ۱۳۹۳)، مجموعه‌ای از متغیرهای مثبت روانشناختی شامل خودکارآمدی، امیدواری، خوش‌بینی و تاب‌آوری، برون‌گرایی، تجربه‌پذیری و مسئولیت‌پذیری، هیجان مثبت، روابط مثبت و پذیرش خود به‌عنوان یک سازه

کلی باعث تسهیل خودمدیریتی و به تبع آن، شکوفایی می‌شوند که این سازه در پژوهش حاضر، تسهیل‌گرهای شکوفایی نام‌گذاری شد. براساس پیشینه پژوهشی می‌توان گفت متغیرهای ذکر شده شامل ۴ دسته متغیر مختلف‌اند که عبارت‌اند از سرمایه‌های روانشناختی شامل خودکارآمدی، امیدواری، خوش‌بینی و تاب‌آوری (لوتانز، اوی، اولیو، و پترسون، ۲۰۱۰)؛ سه ویژگی شخصیتی شامل برون‌گرایی، تجربه‌پذیری و مسئولیت‌پذیری (گلدبرگ، ۲۰۰۱)؛ دو مؤلفه شکوفایی شامل هیجان مثبت و روابط مثبت مطابق با نظریه شکوفایی سلینگمن (۲۰۱۱) و پذیرش خود.

منظور از سرمایه‌های روانشناختی، یک حالت توسعه‌ای مثبت روانشناختی است که مشخصه‌هایی مانند اعتماد به نفس (خودکارآمدی)، رشد و پیشرفت در زمان مواجهه با مشکلات و سختی‌ها (تاب‌آوری یا انعطاف‌پذیری) تعهد و کوشش در انجام وظایف، تکالیف چالش‌برانگیز، داشتن اسناد مثبت نسبت به خود (خوش‌بینی) درباره موفقیت‌های حال و آینده، پایداری در راه هدف و در صورت لزوم، تغییر مسیر در جهت رسیدن به اهداف (امیدواری) برای دستیابی به موفقیت، استواری و پایداری لازم موقع بروز مشکلات و سختی‌ها برای حفظ بازبایی خویش و حتی فراتر از آن است (لوتانز و همکاران، ۲۰۱۰). دست‌کم برخی از مؤلفه‌های سرمایه‌های روانشناختی (شامل خودکارآمدی و خوش‌بینی) پیش‌بینی‌کننده بهزیستی روانشناختی‌اند (وحیدی و جعفری هرنیدی، ۱۳۹۶). سرمایه روانشناختی بر عملکرد سازمانی افراد در بافت روانشناسی مثبت‌گرا نیز تأثیر معناداری دارد (سونی و رستوگی، ۲۰۱۷). خودکارآمدی^۱ به میزان اعتماد به

(فردیکسون، ۲۰۱۲/۱۳۹۵). روابط مثبت^۲، بنیاد بهزیستی هستند. آنها می‌توانند شادی را افزایش و عملکرد را بهبود بخشند (داینر و بیسواس - دینر، ۲۰۰۸). احساس خوشبختی نیازمند روابط سالم، دوست‌داشتن و دوست داشته شدن است. عناصر مثبت‌نگری به شدت به نحوه روابط فرد با دیگران وابسته است (سلیگمن و ادلر، ۲۰۱۸). روابط عمیق‌تر با اعتماد به نفس بدون قید و شرط و اصالت بیشتر نیز همراه است (کیم، جوزف و پرایس، ۲۰۲۰). حتی در شرایط کنونی گسترش ویروس کرونا، در پژوهشی مشخص شد در شرایط قرنطینه، سطح پایین سرمایه اجتماعی با افزایش سطح اضطراب و استرس همراه بود؛ اما افزایش سطح سرمایه اجتماعی با افزایش کیفیت خواب همراه بود (شئو، ژانگ، کونگ، لی و یانگ، ۲۰۲۰).

سه ویژگی برون‌گرایی، تجربه‌پذیری و مسئولیت‌پذیری، در پژوهش گلدبرگ (۲۰۰۱) به‌عنوان عوامل شخصیتی مطرح شده‌اند. در پژوهش هزبریان و همکاران (۱۳۹۳)، ویژگی‌های ذکر شده از سوی صاحب‌نظران، عوامل زیرمجموعه تسهیل‌گرهای شکوفایی در نظر گرفته شدند؛ با این استدلال که ویژگی‌های مثبت شخصیتی‌اند و همبستگی بالایی با مؤلفه‌های تسهیل‌گرهای شکوفایی دارند. شناخت و استفاده از توانایی‌های اصلی شخصیتی می‌تواند به زندگی با شور و شوق یا مجذوبیت کمک کند؛ بنابراین، با بهره‌بردن از توانایی‌های ذاتی، شور و شوق افزایش می‌یابد که به احساس شایستگی و شادکامی منجر می‌شود (سلیگمن، ۲۰۱۹).

خودمدیریتی^۳ مؤلفه دیگری از الگوی شکوفایی انسان است که شامل چهار خرده‌مقیاس خودآگاهی،

نفس فرد در انتخاب‌های شخصی برای دستیابی به اهداف خود یا به عبارتی، ارزیابی شخص از توانایی خود در سازمان‌دهی و انجام رفتارهای متوالی برای رسیدن به اهداف اشاره دارد (ون عثمان، یاسوپ، نازلی عمر محمد، یحیی و مامات، ۲۰۱۹). امید شامل ادراکات شخص درباره توانایی‌هایش برای تعیین اهداف روشن، تدوین طرح‌هایی برای رسیدن به این اهداف (مسیرهای تفکر)، یافتن و حفظ انرژی انگیزش مورد نیاز برای رفتن به دنبال آن اهداف و پیگیری آنها (عامل تفکر) است (مگیار موئی، ۲۰۰۹/۱۳۹۷). خوش‌بینی^۱ انتظار اینکه اتفاقات خوب رخ دهد، دارویی برای سلامت است؛ زیرا به نظر می‌رسد با رفتارهای سالم‌تر و کاهش خطر بیماری همراه است. تحقیقات زیادی نشان می‌دهند خوش‌بینی بیشتر با مرگ و میر پایین همراه است (جیمز و همکاران، ۲۰۱۹). تاب‌آوری به ظرفیت افراد برای سازگاری پیدا کردن با شرایط دشوار زندگی گفته می‌شود (اسکندری، جلالی، موسوی، و اکرمی، ۱۳۹۸) و مسلماً تاب‌آوری فضیلت اصلی است که به ما اجازه رشد مداوم را می‌دهد (کولمن، گانگ و ون‌درویلیگن، ۲۰۲۰).

پذیرش خود یعنی نگرش مثبت و پذیرش جنبه‌های گوناگون خود مثل ویژگی‌های خوب و بد و نیز احساس مثبت درباره زندگی گذشته فرد (ریف، کیز و هوقز، ۲۰۰۳). تحقیقات نشان می‌دهند هیجان‌های مثبت از آسیب‌پذیری جدی جلوگیری می‌کند و نیز به انگیزه بالا و رضایت شغلی می‌انجامد (هو، میک، چینگ و لو، ۲۰۱۷). هیجان‌های مثبت با گشودن قلب و ذهن، این امکان را می‌دهند که مهارت‌های جدید، روابط جدید، دانش جدید و راه و رسم نوین زیستن کشف شوند

2. Positive relationships
3. Self management

1. Optimism

خودمختاری، مجذوبیت و سخت کوشی است. خودآگاهی ادراک واقع‌بینانه و درست از رجحان‌های زندگی فرد، علائق، محدودیت‌ها، ارزش‌ها و مهارت‌ها است. خودآگاهی در تنظیم عملکرد فرد و کسب برتری مدیرانه نقش بسزایی دارد (ریلو و الیک، ۱۹۹۸). داشتن احساس توانایی زیستن مطابق ارزش‌ها و اعتقادات فرد، حتی اگر مغایر با عقاید دیگران باشد، خودمختاری گویند. افرادی ویژگی‌های خودمختاری را دارند که می‌توانند بر اساس احساس و افکار و باورهای شخصی خود تصمیم بگیرند (ریف و سینگر، ۲۰۰۶). مجذوبیت در روانشناسی با غرقه‌گی شناخته می‌شود. تجربه غرقه‌گی در فرد و جامعه تأثیرگذار است؛ زیرا این تجربه نیازمند تعادل مداوم بین مهارت‌ها و چالش‌ها، بازخورد گرفتن از خود، داشتن اهداف مشخص و نزدیک است و در خدمت رشد شخصی فزاینده و پیچیده‌ای قرار می‌گیرد که می‌تواند طیف کاملی از پتانسیل‌های فردی را به کار گیرد (چیکسن میهالی، موتیجو و موتون، ۲۰۱۹). پشتکار و سخت کوشی نیز به‌عنوان ویژگی و صفتی برای استقامت و صبر تا رسیدن به اهداف بلندمدت تعریف می‌شود (داک ورت و کواين، ۲۰۰۹).

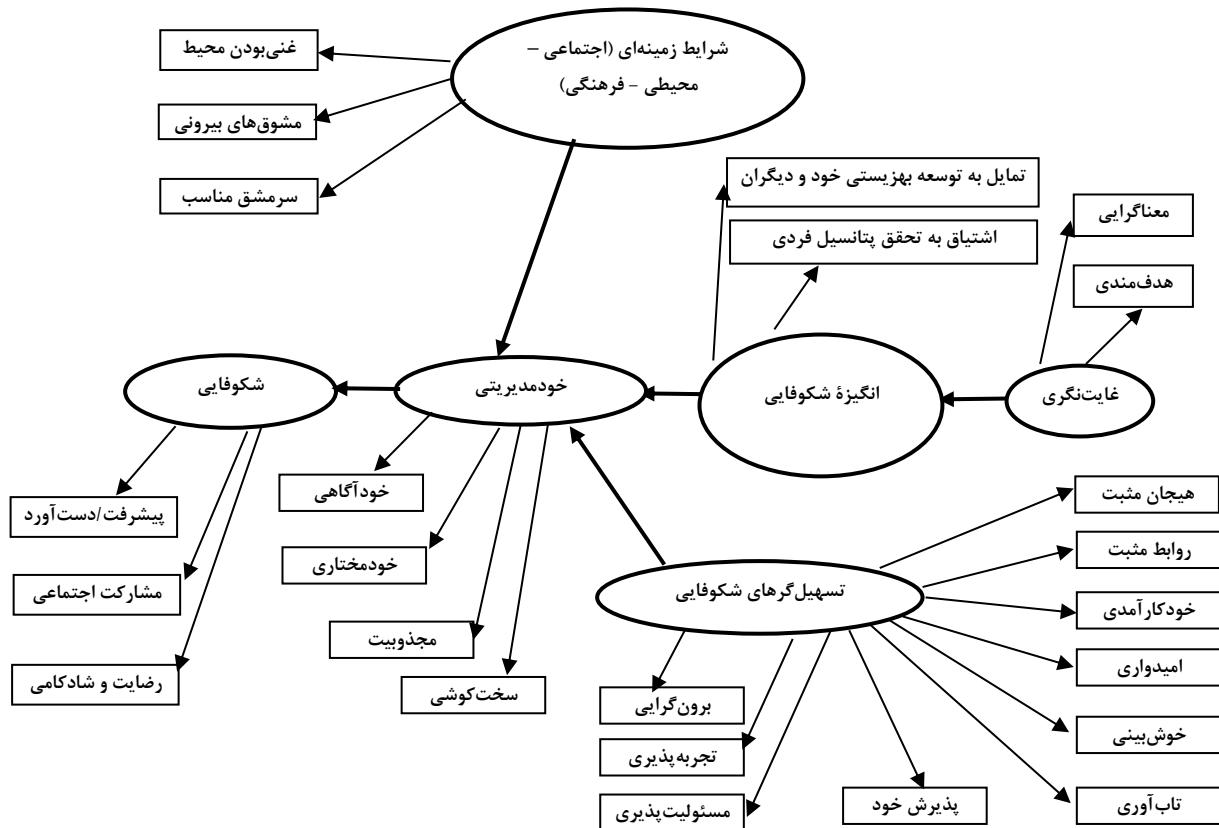
شکوفایی در الگوی شکوفایی هژبریان و همکاران، به‌عنوان یکی از سازه‌های مطرح در روانشناسی مثبت‌گرا، به این اشاره دارد که تجربه زندگی تا چه حد خوب پیش می‌رود؛ بدین مضمون، شکوفایی ترکیبی است از احساس خوب و کارکرد مؤثر در زندگی که با سطح بالای بهزیستی روانی مترادف است و سلامت روان را به‌طور خلاصه نشان می‌دهد. در این الگو شکوفایی دارای سه خرده‌مقیاس شایستگی/پیشرفت فردی، مشارکت اجتماعی و احساس رضایت/شادکامی است (هژبریان، ۱۳۹۶).

با توجه به اینکه هژبریان و همکاران (۱۳۹۶) پس از تهیه الگوی شکوفایی به‌وسیله پژوهش کیفی و براساس نظریه زمینه‌ای، تنها قسمت شکوفایی (به شکل ۱ نگاه کنید) را ارزیابی کمی کرده‌اند، لزوم بررسی کل الگوی شکوفایی به‌صورت کمی، ضروری به نظر می‌رسید. مسئله پژوهش حاضر این بود که آیا نقش میانجی‌گری انگیزه شکوفایی، شرایط زمینه‌ای، خودمدیریتی و تسهیل‌گرهای شکوفایی در ارتباط با غایت‌نگری و شکوفایی برقرار است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود این مدل از دو قسمت مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری تشکیل شده است.

در مدل اندازه‌گیری، غایت‌نگری از دو عامل هدفمندی و معنی‌گرایی؛ انگیزه شکوفایی از دو عامل اشتیاق به تحقق پتانسیل فردی و تمایل به توسعه بهزیستی خود و دیگران؛ شرایط زمینه‌ای (اجتماعی - محیطی - فرهنگی) از سه عامل غنی‌بودن محیط، مشوق‌های بیرونی و سرمشق مناسب؛ تسهیل‌گرهای شکوفایی از ۹ عامل هیجان مثبت، روابط مثبت، خودکارآمدی، امیدواری، خوش‌بینی، تاب‌آوری، پذیرش خود، برونگرایی، تجربه‌پذیری و مسئولیت‌پذیری؛ خودمدیریتی از ۴ عامل خودآگاهی، خودمختاری، مجذوبیت و سخت کوشی و شکوفایی از ۳ عامل شایستگی (پیشرفت/دست‌آورد)، مشارکت اجتماعی و احساس شادکامی تشکیل شده‌اند.

در مدل ساختاری فرض شده است غایت‌نگری به‌صورت غیرمستقیم و با میانجی‌گری انگیزه شکوفایی و خودمدیریتی بر شکوفایی مؤثر است. علاوه بر آن، در این مدل فرض شده است شرایط محیطی - اجتماعی، تسهیل‌گرهای شکوفایی و نیز انگیزه شکوفایی به‌صورت غیرمستقیم و با میانجی‌گری خودمدیریتی بر شکوفایی مؤثرند؛ بنابراین، هدف از

پژوهش حاضر، بررسی برازش مدل اندازه گیری و مدل ساختاری ذکر شده در بین دانش آموزان است.

شکل ۱. الگوی روانشناختی شکوفایی براساس نظریه زمینه‌ای (هژبریان و همکاران، ۱۳۹۳)

افزایش اعتبار و احتمال وجود داده‌های پرت و با توجه به منابع مالی حجم نمونه بزرگ‌تری (۶۵۰ نفر) در نظر گرفته شد. تعداد ۷ پرسشنامه عودت داده نشد و بنابراین، مجموع داده‌های گردآوری شده ۶۴۳ پرسشنامه بود.

ابزار سنجش: با توجه به اینکه الگوی روانشناختی شکوفایی (هژبریان و همکاران، ۱۳۹۳) در مجموع شامل ۲۴ متغیر بود، برای سنجش این متغیرها به‌ویژه تسهیل‌گرهای شکوفایی تلاش شد تا حد ممکن از ابزارهای معتبر موجود یا زیرمقیاس‌های مرتبط با این متغیر استفاده شود و در مواردی که چنین ابزارهایی پیدا نشد، از ابزارهای محقق‌ساخته استفاده شد. در ادامه، به توضیح کلیه ابزارهای به‌کاررفته در این پژوهش پرداخته می‌شود.

روش

روش پژوهش، جامعه آماری و نمونه: طرح پژوهش حاضر، همبستگی است. جامعه آماری دانش آموزان پسر مقطع دوم متوسطه شهر تهران بودند. نمونه آماری شامل ۶۴۳ نفر از دانش آموزان پسر مقطع دوم متوسطه شهر تهران بود که به روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. در تحلیل عاملی تأییدی و مدل ساختاری، حداقل حجم نمونه براساس متغیرهای پنهان تعیین می‌شود، نه متغیرهای مشاهده‌پذیر. در اینجا ۲۰ نمونه برای هر عامل (متغیر پنهان) لازم است. به‌طور کلی، دست کم ۲۰۰ نمونه توصیه شده است (حبیبی و عدن‌ور، ۱۳۹۶). با توجه به اینکه تعداد متغیرهای پنهان در الگوی شکوفایی بومی ۲۴ متغیر است، حداقل حجم نمونه ۴۸۰ نفر می‌شود که برای

و روابط مثبت در پژوهش سلیمانی و همکاران (۲۰۱۴) به روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۸، ۰/۹۱ و ۰/۸۳ به دست آمد، همچنین، روایی همگرایی این پرسشنامه با اجرای هم‌زمان آن با پرسشنامه‌های خودشکوفایی اهواز ($r=0/82$) و شکوفایی داینر ($r=0/90$) و اعتبار واگرایی آن با پرسشنامه افسردگی بک ($r=-0/66$)، بررسی و تأیید شد. نتایج تحلیل عاملی در پژوهش حاضر نیز نشان دادند خرده‌مقیاس‌های معناگرایی، هیجان مثبت و روابط مثبت به ترتیب دارای بار عاملی ۰/۹۵، ۰/۷۴ و ۰/۷۱ است.

مقیاس انگیزه شکوفایی^۳: با توجه به اینکه برای سنجش انگیزه شکوفایی مقیاس مناسبی پیدا نشد، از مقیاس محقق ساخته در این پژوهش استفاده شد؛ بدین منظور، براساس الگوی شکوفایی هژبریان و همکاران (۱۳۹۳)، این متغیر دارای دو خرده‌مقیاس تحقق پتانسیل فردی و تمایل به توسعه بهزیستی خود و دیگران در نظر گرفته شد. پژوهشگران برای هر خرده‌مقیاس ۱۰ سؤال و در مجموع، ۲۰ سؤال طراحی کردند. سپس روایی محتوایی پرسشنامه با استفاده از نظر ۵ نفر از صاحب‌نظران بررسی شد. در این خصوص، سؤال‌هایی که از نظر دست کم ۴ نفر (۸۰ درصد) تأیید شدند، برای ابزار نهایی باقی ماندند. سؤال‌های ضعیف حذف یا با نظر صاحب‌نظران اصلاح شدند. شایان توجه است ضریب توافقی لاوشه^۴ (CVR^5) ۰/۹۵ به دست آمد که مناسب و رضایت‌بخش است. در نهایت برای هر خرده‌مقیاس ۷ سؤال و در مجموع، ۱۴ سؤال برای این مقیاس باقی ماند. سپس پرسشنامه‌ها روی یک گروه کوچک ۳۰ نفره اجرا شدند تا از نظر مفهوم‌بودن سؤالات اطمینان حاصل شود (در پیوست ۱ این پرسشنامه آمده است) و در نهایت پرسشنامه‌ها روی نمونه اصلی اجرا شد. سؤالات شماره ۳، ۵، ۷، ۱۰، ۱۱، ۱۲ و ۱۴ برای سنجش

مقیاس کوتاه بهزیستی روانشناختی ریف^۱ (۱۹۸۹): از سه خرده‌مقیاس هدفمندی، پذیرش خود و خودمختاری این مقیاس استفاده شد. هر کدام از خرده‌مقیاس‌ها دارای ۳ سؤال با طیف لیکرت است. نمره‌گذاری هر سؤال از ۱ تا ۶ و نمره‌گذاری هر خرده‌مقیاس از ۳ تا ۱۸ است. در هر یک از خرده‌مقیاس‌ها یکی از سؤال‌ها دارای نمره‌گذاری معکوس است. نمره بالاتر نشان‌دهنده هدفمندی، پذیرش خود و خودمختاری بیشتر است. در پژوهش خانجانی، شهیدی، فتح‌آبادی، مظاهری و شکری (۱۳۹۳) پایایی خرده‌مقیاس‌های هدفمندی، پذیرش خود و خودمختاری با روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۳، ۰/۷۶ و ۰/۷۱ و پایایی کل مقیاس ۰/۷۱ به دست آمد. در ضمن، آنها روایی عاملی این مقیاس را از طریق تحلیل عاملی تأییدی آزمون کردند و همچنین، با بررسی پژوهش‌های مختلف، روایی و همسانی دورنی بالایی را برای این پرسشنامه گزارش دادند. نتایج تحلیل عاملی در پژوهش حاضر نیز نشان دادند خرده‌مقیاس‌های هدفمندی، پذیرش خود و خودمختاری به ترتیب دارای بار عاملی ۰/۸۳، ۰/۶۳ و ۰/۸۴ است.

پرسشنامه شکوفایی^۲ سلیمانی، رضایی، کیان‌ارشی، هژبریان، و خلیلی‌پاچی (۲۰۱۴): در این پرسشنامه از خرده‌مقیاس‌های معناگرایی، هیجان مثبت و روابط مثبت استفاده شده است. هر خرده‌مقیاس دارای ۷ سؤال با طیف لیکرت است. نمره‌گذاری هر سؤال از ۱ تا ۶ و نمره‌گذاری هر خرده‌مقیاس از ۷ تا ۴۲ است. هیچ سؤال‌ی دارای نمره معکوس نیست. نمره بالاتر نشان‌دهنده معناگرایی، هیجان مثبت و روابط مثبت بهتر است. پایایی خرده‌مقیاس‌های معناگرایی، هیجان مثبت

³. Flourishing motivation scale

⁴. lawshe

⁵. content validity ratio

¹. Ryff's Scales of Psychological Well-being (RSPWB)

². Flourishing Questionnaire

پرسشنامه‌ها روی یک گروه کوچک ۳۰ نفره اجرا شدند تا از نظر مفهوم بودن سؤالات اطمینان حاصل شود (سؤالات این مقیاس در پیوست ۲ آمده‌اند) و در نهایت پرسشنامه‌ها روی نمونه اصلی اجرا شدند. سؤالات شماره ۴، ۷، ۸، ۹ و ۱۶ برای سنجش خرده‌مقیاس غنی بودن محیط، سؤالات شماره ۱، ۲، ۵، ۱۲ و ۱۳ برای سنجش خرده‌مقیاس مشوق‌های بیرونی و سؤالات شماره ۳، ۶، ۱۰، ۱۱ و ۱۴ برای سنجش خرده‌مقیاس سرمشق مناسب تنظیم شده‌اند. سؤالات طیف لیکرت با نمره گذاری ۱ تا ۶ هستند. تنها سؤالات ۱ و ۱۴ دارای نمره گذاری معکوس‌اند؛ بنابراین، هر خرده‌مقیاس دارای نمره گذاری ۵ تا ۳۰ بوده که نمره بالاتر نشان‌دهنده غنی بودن محیط، مشوق‌های بیرونی و سرمشق مناسب بیشتر است. ضریب پایایی خرده‌مقیاس‌های غنی بودن محیط، مشوق‌های بیرونی و سرمشق مناسب به روش آلفای کرونباخ در نمونه نهایی به ترتیب در پژوهش حاضر ۰/۷۳ و ۰/۷۴ و ۰/۸۲ به دست آمد. همچنین، نتایج تحلیل عاملی در پژوهش حاضر نشان دادند خرده‌مقیاس‌های غنی بودن محیط، مشوق‌های بیرونی و سرمشق مناسب به ترتیب دارای بار عاملی ۰/۷۸، ۰/۸۳ و ۰/۷۸ هستند.

مقیاس سرمایه روانشناختی^۲ لوتانز (۲۰۰۷): از سرمایه روانشناختی لوتانز استفاده شد؛ ولی با توجه به نتایج تحلیل عاملی، مبنی بر قرار گرفتن زیرمقیاس‌های سرمایه روانشناختی در تسهیل‌گرهای شکوفایی در زیر یک عامل، به نظر می‌رسد همه آنها وجه مشترکی را می‌سنجند که در یک عامل قرار گرفته‌اند؛ به همین دلیل، از واژه تسهیل‌گرهای شکوفایی استفاده شده است که سرمایه‌های روانشناختی را در دل خود دارد. در پژوهش حاضر از خرده‌مقیاس‌های خودکارآمدی، امیدواری، خوش‌بینی و تاب‌آوری این مقیاس استفاده شده است که صرامی فروشانی، آخوندی، علیپور و

خرده‌مقیاس تحقق پتانسیل فردی و سؤالات شماره ۱، ۲، ۴، ۶، ۸، ۹، ۱۴ درباره خرده‌مقیاس تمایل به توسعه بهزیستی خود و دیگران است. سؤالات طیف لیکرت با نمره گذاری ۱ تا ۶ است. تنها سؤال شماره ۶ دارای نمره گذاری معکوس است؛ بنابراین، هر خرده‌مقیاس دارای نمره گذاری ۷ تا ۴۲ است. نمره بالاتر نشان‌دهنده تحقق پتانسیل فردی و تمایل به توسعه بهزیستی خود و دیگران است. ضریب پایایی خرده‌مقیاس‌های اشتیاق به تحقق پتانسیل فردی و تمایل به توسعه خود و دیگران در نمونه نهایی به روش آلفای کرونباخ به ترتیب در پژوهش حاضر ۰/۸۳ و ۰/۷۸ به دست آمد. همچنین، نتایج تحلیل عاملی در پژوهش حاضر نشان دادند خرده‌مقیاس‌های اشتیاق به تحقق پتانسیل فردی و تمایل به توسعه خود و دیگران به ترتیب دارای بار عاملی ۰/۹۴ و ۰/۹۶ هستند.

مقیاس شرایط زمینه‌ای شکوفایی^۱: همچنین، با توجه به اینکه برای سنجش شرایط زمینه‌ای (محیطی - اجتماعی - فرهنگی) نیز مقیاس مناسبی پیدا نشد، از مقیاس محقق ساخته در این پژوهش استفاده شد؛ بدین منظور، براساس الگوی شکوفایی هژبریان و همکاران، این متغیر دارای سه خرده‌مقیاس غنی بودن محیط، مشوق‌های بیرونی و سرمشق مناسب در نظر گرفته شد و پژوهشگران برای هر خرده‌مقیاس ۷ سؤال و در مجموع، ۲۱ سؤال طراحی کردند. سپس روایی محتوایی پرسشنامه با استفاده از نظر ۵ نفر از صاحب‌نظران بررسی شد. در این خصوص، سؤال‌هایی که از نظر دست کم ۴ نفر (۸۰ درصد) تأیید شدند، برای ابزار نهایی باقی ماندند. سؤال‌های ضعیف حذف یا با نظر صاحب‌نظران اصلاح شدند. شایان توجه است ضریب توافقی لاوشه (CVR) ۰/۹۰ به دست آمد که مناسب و رضایت‌بخش است. در نهایت برای هر خرده‌مقیاس ۵ سؤال و در مجموع، ۱۵ سؤال برای این مقیاس باقی ماند. سپس

^۲. Psychological Capital questionnaire

^۱. contextual conditions scale

تجربه‌پذیری و مسئولیت‌پذیری بیشتر است. خرده‌مقیاس‌های برون‌گرایی و مسئولیت‌پذیری هر کدام دارای ۲ سؤال با نمره‌گذاری منفی و خرده‌مقیاس تجربه‌پذیری دارای ۳ سؤال با نمره‌گذاری معکوس است. جنابادی و همکاران (۱۳۹۶) پایایی مقیاس‌های برون‌گرایی، تجربه‌پذیری و مسئولیت‌پذیری با روش آلفای کرونباخ را به ترتیب ۰/۷۶، ۰/۷۸ و ۰/۸۵ و نیز دارای روایی همگرا و واگرای خوبی گزارش کرده‌اند. نتایج تحلیل عاملی در پژوهش حاضر نیز نشان دادند خرده‌مقیاس‌های برون‌گرایی، تجربه‌پذیری و مسئولیت‌پذیری به ترتیب دارای بار عاملی ۰/۳۹، ۰/۴۰ و ۰/۸۰ هستند.

پرسشنامه خودآگاهی خصوصی^۲ (۱۹۹۸): برای سنجش خودآگاهی از این پرسشنامه استفاده شد که دارای ۷ سؤال طیف لیکرت با نمره‌گذاری ۱ تا ۴ برای هر سؤال و نمره‌گذاری ۷ تا ۲۸ برای کل خرده‌مقیاس است. هیچ‌کدام از سؤالات دارای نمره‌گذاری معکوس نیستند. نمره بالاتر نشانه خودآگاهی بیشتر است. ریلو و الیک (۱۹۹۸) پایایی این پرسشنامه را به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۸ و روایی آن را مطلوب گزارش کرده‌اند. نتایج تحلیل عاملی در پژوهش حاضر نیز نشان دادند خرده‌مقیاس خودآگاهی دارای بار عاملی ۰/۷۸ است.

پرسشنامه نیمرخ شکوفایی پرماس^۳ باتلر و کرن (۲۰۱۶): برای سنجش مجذوبیت از خرده‌مقیاس مجذوبیت این پرسشنامه استفاده شد که دارای ۳ سؤال طیف لیکرت است. نمره‌گذاری هر سؤال از ۱ تا ۵ و نمره‌گذاری کل از ۳ تا ۱۵ است. نمره بالاتر نشانه مجذوبیت بیشتر است. در پژوهش باتلر و کرن (۲۰۱۶) پایایی این مقیاس به روش آلفای کرونباخ در حدود ۰/۷۰ و روایی آن مطلوب گزارش شده است. نتایج تحلیل عاملی در پژوهش حاضر نیز نشان دادند خرده‌مقیاس مجذوبیت دارای بار عاملی ۰/۵۶ است.

اعراب‌شیبانی (۱۳۹۳)، ترجمه و ویژگی‌های روانسنجی آن را بررسی کرده‌اند. برای هر کدام از این خرده‌مقیاس‌ها، ۶ سؤال طیف لیکرت با نمرات ۱ تا ۶ وجود داشت. تنها یکی از سؤالات خرده‌مقیاس خوش‌بینی دارای نمره‌گذاری معکوس بود و بقیه سؤالات نمره‌گذاری مستقیم داشتند. نمرات هر خرده‌مقیاس بین ۶ تا ۳۶ متغیر بود که نمرات بالاتر نشانه خودکارآمدی، امیدواری، خوش‌بینی و تاب‌آوری بیشتر بود. صرامی‌فروشان و همکاران (۱۳۹۳) پایایی خرده‌مقیاس‌های خودکارآمدی، امیدواری، خوش‌بینی، تاب‌آوری و کل آزمون را به روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۸، ۰/۸۹، ۰/۸۸، ۰/۸۷ و ۰/۸۵ و روایی آزمون را مناسب و بالا گزارش داده‌اند. نتایج تحلیل عاملی در پژوهش حاضر نیز نشان دادند خرده‌مقیاس‌های خودکارآمدی، امیدواری، خوش‌بینی و تاب‌آوری به ترتیب دارای بار عاملی ۰/۷۸، ۰/۷۹، ۰/۸۱ و ۰/۷۱ هستند. تسهیل‌گرهای شکوفایی در الگوی هیجان مثبت، روابط مثبت، خودکارآمدی، امیدواری، خوش‌بینی، تاب‌آوری، پذیرش خود، برون‌گرایی، تجربه‌پذیری و مسئولیت‌پذیری هستند؛ بنابراین، برای سنجش سایر خرده‌مقیاس‌ها از پرسشنامه‌های دیگری استفاده شد که در این بخش توضیح داده شده‌اند.

پرسشنامه فرم کوتاه شخصیت جهانی^۱ (۲۰۰۶): در پژوهش حاضر، برای سنجش برون‌گرایی، تجربه‌پذیری و مسئولیت‌پذیری از خرده‌مقیاس‌های این پرسشنامه استفاده شد که جنابادی، راستگو، حرفه‌دوست و خیرجو (۱۳۹۶)، ترجمه و ویژگی‌های روانسنجی آن را بررسی کرده‌اند. در این پرسشنامه هر خرده‌مقیاس دارای ۴ سؤال طیف لیکرت با نمره‌گذاری ۱ تا ۵ و در مجموع، هر خرده‌مقیاس دارای نمره‌گذاری بین ۴ تا ۲۰ بود که نمرات بالاتر نشان‌دهنده برون‌گرایی،

^۲. Private Self. Consciousness Scale

^۳. The PERMA. Profiler

1. Mini. IPIP: Mini. International Personality Item Pool

۰/۴۷- بود که نشان دهنده اعتبار بالای پرسشنامه مذکور است. نتایج تحلیل عاملی در پژوهش حاضر نیز نشان دادند خرده مقیاس های احساس رضایت و شادکامی، شایستگی/پیشرفت فردی و مشارکت اجتماعی به ترتیب دارای بار عاملی ۰/۸۴، ۰/۸۰ و ۰/۸۲ هستند.

روش اجرا و تحلیل: برای انتخاب شرکت کنندگان، شهر تهران به ۴ حوزه (شمال، جنوب، شرق و غرب) تقسیم شد و از هر حوزه، یک منطقه و از هر منطقه، ۲ دبیرستان پسرانه و از هر دبیرستان ۳ کلاس از مقطع دوم متوسطه به صورت تصادفی، انتخاب و پرسشنامه ها روی آنان اجرا شدند. به منظور تحلیل داده ها (بررسی مدل اندازه گیری و مدل ساختاری) از نرم افزار PLS و روش مدل معادلات ساختاری استفاده شد.

سه معیار برای آزمون پایایی مدل اندازه گیری بررسی شدند: بارهای عاملی، آلفای کرونباخ و پایایی مرکب. بارهای عاملی با محاسبه مقدار همبستگی شاخص های یک سازه با آن سازه محاسبه می شوند؛ اگر این مقدار، برابر یا بیشتر از مقدار ۰/۴ شود (کلاین، ۱۹۹۴)، مؤید این مطلب است که واریانس بین سازه و شاخص های آن از واریانس خطای اندازه گیری آن سازه بیشتر بوده و پایایی درباره آن مدل اندازه گیری پذیرفتنی است. در این پژوهش، تمام بارهای عاملی مقادیر پذیرفتنی را دارا بودند که پایایی مدل از منظر این معیار تأیید شد. همچنین، در این مطالعه، مقدار آلفای کرونباخ برای تمامی متغیرها نزدیک ۰/۷ یا بالاتر بود. علاوه بر این، از پایایی مرکب نیز برای اطمینان از انسجام درونی استفاده شد. اطلاعات مربوط به پایایی مرکب همه متغیرها در جدول ۱ آمده که برای تمامی متغیرها از ۰/۷ بالاتر است؛ بنابراین، از این نظر تأیید شد.

تمامی مقادیر میانگین واریانس استخراج شده برای این مطالعه از حداقل مقدار لازم، یعنی ۰/۴۰ (فورنل و لارکر، ۱۹۸۱) بیشتر بود که نشان از درجه روایی همگرایی رضایت بخشی دارد (جدول ۲). همچنین،

مقیاس پشتکار و سخت کوشی در پرسشنامه استقامت و پایداری داک ورت^۱ و همکاران (۲۰۰۷): برای اندازه گیری سخت کوشی از خرده مقیاس سخت کوشی در این مقیاس استفاده شد که دارای ۴ سؤال طیف لیکرت است. نمره گذاری هر سؤال از ۱ تا ۵ و نمره گذاری کل از ۴ تا ۲۰ است. هیچ کدام از سؤالات دارای نمره گذاری معکوس نیستند. نمره بالاتر نشانه سخت کوشی بیشتر است. در پژوهش داک ورت و کواین (۲۰۰۹) پایایی مقیاس سخت کوشی به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۳ و روایی آن مطلوب گزارش شد. نتایج تحلیل عاملی در پژوهش حاضر نیز نشان دادند خرده مقیاس سخت کوشی دارای بار عاملی ۰/۷۴ است. پرسشنامه شکوفایی هژبریان، رضایی، بیگدلی، نجفی و محمدی فر^۲ (۲۰۱۷): این پرسشنامه دارای خرده مقیاس های احساس رضایت و شادکامی، شایستگی/پیشرفت فردی و مشارکت اجتماعی است. برای هر خرده مقیاس ۴ سؤال طیف لیکرت با نمره گذاری ۱ تا ۶ وجود دارد؛ بنابراین، نمره گذاری هر خرده مقیاس بین ۴ تا ۲۴ است. هیچ کدام از سؤالات دارای نمره گذاری معکوس نیستند. نمره بالاتر نشانه احساس رضایت و شادکامی، شایستگی/پیشرفت فردی و مشارکت اجتماعی بیشتر است. هژبریان، رضایی، بیگدلی، نجفی و محمدی فر (۲۰۱۷) پایایی مقیاس های احساس رضایت و شادکامی، شایستگی/پیشرفت فردی و مشارکت اجتماعی به روش آلفای کرونباخ را به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۷۷ و ۰/۷۹ و این مقدار را برای کل مقیاس ۰/۸۷ گزارش کرده اند. همچنین، اعتبار همگرایی این پرسشنامه را با پنج پرسشنامه شامل پرسشنامه های شکوفایی سلیمانی و همکاران، شکوفایی داینر، نیمرخ شکوفایی پرما و خود شکوفایی اهواز و اعتبار واگرایی آن را با پرسشنامه افسردگی بک سنجیدند. ضریب همبستگی ها به ترتیب ۰/۷۱، ۰/۷۶، ۰/۸۱، ۰/۷۰ و

^۱. Duckworth Short Grit Scale

^۲. HPFM: Human Psychological Flourishing Scale

و سایر سازه‌ها بیشتر بود که این مطلب گواه روایی
واگرایی مناسب در این مدل بود.

مقادیر آزمون فورنل و لارکر برای بررسی روایی
افتراقی محاسبه شدند که بر اساس آن، مقدار همبستگی
میان شاخص‌ها با سازه‌های مربوط به خود (جذر
میانگین واریانس استخراج شده) از همبستگی میان آنها

جدول ۱. آزمون پایایی مرکب

پایایی مرکب شاخص	شاخص‌ها	متغیر	پایایی مرکب شاخص	شاخص‌ها	متغیر
0/876	اشتیاق به تحقق فردی (En)	مقوله اصلی: انگیزه شکوفایی (FM)	0/833	هدفمندی (Pur)	شرایط علی: غایت‌نگری (CC)
0/842	تمایل به بهزیستی (Wel)	پایایی مرکب متغیر = ۰/۹۱۱	0/856	معناگرایی (Sem)	پایایی مرکب متغیر = ۰/۸۷۶
0/826	غنی بودن محیط (RE)	شرایط محیطی/اجتماعی: (SEC)	0/879	هیجان مثبت (PE)	مقوله‌های واسطه‌ای: تسهیل‌گرهای شکوفایی (MC) پایایی مرکب متغیر = ۰/۹۳۸
0/832	مشوق‌های بیرونی (EI)	پایایی مرکب متغیر = ۰/۸۸۰	0/788	روابط مثبت (PR)	
0/886	سرمشق مناسب (Pat)	راهبردها: خودمدیریتی (SM)	0/866	برون‌گرایی (EX)	
0/874	خودمختاری (Auto)	پایایی مرکب متغیر = ۰/۸۵۴	0/818	تجربه‌پذیری (Exp)	
0/863	مجدوبیت (Fas)	پیامدها: شکوفایی (Con)	0/818	مسئولیت‌پذیری (Respon)	
0/801	خود آگاهی (SA)	پایایی مرکب متغیر = ۰/۸۹۶	0/866	خودکارآمدی (Effi)	
0/834	سخت‌کوشی (D)		0/848	امید (Hope)	
0/884	احساس شادکامی (Happ)		0/847	تاب‌آوری (Res)	
0/844	شایستگی (Com)		0/838	خوش‌بینی (O)	
0/871	مشارکت اجتماعی (SP)		0/838	پذیرش خود (AY)	

جدول ۲. آزمون روایی همگرا

میانگین واریانس استخراج شده	شاخص‌ها	متغیر	میانگین واریانس استخراج شده	شاخص‌ها	متغیر
0/506	اشتیاق به تحقق فردی (En)	مقوله اصلی: انگیزه شکوفایی (FM)	۰/۶۷۱	هدفمندی (Pur)	شرایط علی: غایت‌نگری (CC)
0/475	تمایل به بهزیستی (Wel)	پایایی مرکب متغیر = ۰/۹۱۱	۰/۴۶۴	معناگرایی (Sem)	پایایی مرکب متغیر = ۰/۸۷۶
0/493	غنی بودن محیط (RE)	شرایط محیطی/اجتماعی: (SEC)	۰/۵۱۱	هیجان مثبت (PE)	مقوله‌های واسطه‌ای: تسهیل‌گرهای شکوفایی (MC) پایایی مرکب متغیر = ۰/۹۳۸
0/502	مشوق‌های بیرونی (EI)	پایایی مرکب متغیر = ۰/۸۸۰	۰/۴۵۲	روابط مثبت (PR)	
0/63	سرمشق مناسب (Pat)	راهبردها: خودمدیریتی (SM)	۰/۷۰۱	برون‌گرایی (EX)	
0/702	خودمختاری (Auto)	پایایی مرکب متغیر = ۰/۸۵۴	۰/۵۴۶	تجربه‌پذیری (Exp)	
0/678	مجدوبیت (Fas)	پیامدها: شکوفایی (Con)	۰/۵۳۰	مسئولیت‌پذیری (Respon)	
0/483	خود آگاهی (SA)	پایایی مرکب متغیر = ۰/۸۹۶	۰/۵۲۱	خودکارآمدی (Effi)	
0/56	سخت‌کوشی (D)		۰/۴۸۸	امید (Hope)	
0/656	احساس شادکامی (Happ)		۰/۴۸۷	تاب‌آوری (Res)	
0/575	شایستگی (Com)		۰/۴۷۶	خوش‌بینی (O)	
0/629	مشارکت اجتماعی (SP)		۰/۶۵۸	پذیرش خود (AY)	

یافته‌ها

از میان ۶۴۳ مشارکت کننده، در مجموع، ۶۲۳ داده پذیرفتنی گردآوری شدند. تعداد ۸۸ نفر معادل ۱۴٪ از پاسخ دهندگان ۱۵ ساله، ۲۵۷ نفر معادل ۴۱٪ از پاسخ دهندگان ۱۶ ساله، ۱۷۹ نفر معادل ۱۷٪ از پاسخ دهندگان ۱۷ ساله، ۷۷ نفر معادل ۱۲٪ از پاسخ دهندگان ۱۸ ساله، ۱ نفر از پاسخ دهندگان ۱۹ ساله بودند و تنها ۲۱ نفر معادل ۳٪ پاسخ دهندگان سن خود را مشخص نکردند. به عبارتی، میانگین سنی پاسخ دهندگان ۱۶/۴۱ سال با انحراف معیار ۰/۸۹۵ سال بود. همچنین، ۱۳۸ نفر از پاسخ دهندگان رشته تجربی بودند که ۲۲٪ از مجموع پاسخ دهندگان را تشکیل

دادند. ۱۸۸ نفر معادل ۳۰٪ در رشته انسانی، ۱۸۶ نفر (۳۰٪) در رشته ریاضی، ۱۰۲ نفر (۱۶٪) در رشته فنی حرفه‌ای و ۹ نفر دیگر از پاسخ دهندگان رشته تحصیلی خود را مشخص نکردند. همچنین، ۱۲۰ نفر از پاسخ دهندگان که ۱۹٪ از کل پاسخ دهندگان را تشکیل می دادند، در غرب تهران (منطقه ۵)، ۲۰۲ نفر معادل ۳۳٪ در جنوب (منطقه ۱۸)، ۲۳٪ در شرق (منطقه ۸) و ۲۵٪ نیز در شمال تهران (منطقه ۲) حضور داشتند. ابتدا همبستگی بین متغیرها اندازه گیری شد. برای مشاهده ضرایب همبستگی بین متغیرها به جدول ۳ مراجعه کنید.

جدول ۳. ضرایب همبستگی بین متغیرها (بخش اول)

PR	Ay	Res	O	Hope	Effi	PE	Pat	El	Re	Wel	En	Sem	Pur	نماد متغیرها***
													1	Pur
												1	0/611**	Sem
											1	0/630**	0/398**	En
										1	0/779**	0/631**	0/418**	Wel
									1	0/360**	0/331**	0/422**	0/321**	Re
								1	0/594**	0/403**	0/350**	0/456**	0/351**	El
							1	0/471**	0/478**	0/426**	0/372**	0/415**	0/348**	Pat
						1	0/461**	0/589**	0/497**	0/553**	0/492**	0/686**	0/541**	PE
					1	0/558**	0/356**	0/335**	0/338**	0/607**	0/602**	0/635**	0/492**	Effi
			1	0/616**	0/603**	0/385**	0/445**	0/465**	0/530**	0/521**	0/636**	0/518**	0/518**	Hope
			1	0/716**	0/593**	0/602**	0/402**	0/448**	0/435**	0/632**	0/607**	0/661**	0/545**	O
		1	0/482**	0/530**	0/533**	0/387**	0/271**	0/242**	0/276**	0/401**	0/408**	0/433**	0/330**	Res
	1	0/304**	0/450**	0/419**	0/443**	0/534**	0/238**	0/372**	0/313**	0/405**	0/385**	0/497**	0/427**	Ay
1	0/406**	0/420**	0/439**	0/423**	0/499**	0/586**	0/420**	0/481**	0/452**	0/483**	0/447**	0/475**	0/293**	PR
0/314**	0/147**	0/106*	0/071	0/067	0/229**	0/154**	0/168**	0/090*	0/002	0/145**	0/129**	0/113**	0/001	EX
0/073	0/165**	0/125**	0/258**	0/152**	0/261**	0/136**	0/039	0/073	0/014	0/281**	0/266**	0/217**	0/195**	Exp
0/323**	0/290**	0/245**	0/411**	0/399**	0/415**	0/371**	0/373**	0/267**	0/270**	0/330**	0/346**	0/321**	0/295**	Respon
0/214**	0/248**	0/278**	0/334**	0/280**	0/368**	0/243**	0/151**	0/159**	0/126**	0/335**	0/370**	0/407**	0/257**	SA
0/267**	0/419**	0/270**	0/482**	0/418**	0/458**	0/442**	0/274**	0/309**	0/267**	0/530**	0/480**	0/558**	0/420**	Auto
0/248**	0/190**	0/279**	0/278**	0/273**	0/343**	0/234**	0/101*	0/140**	0/160**	0/327**	0/385**	0/359**	0/158**	Fas
0/369**	0/352**	0/371**	0/489**	0/466**	0/542**	0/459**	0/318**	0/289**	0/266**	0/457**	0/457**	0/532**	0/426**	D
0/569**	0/511**	0/396**	0/614**	0/569**	0/525**	0/809**	0/466**	0/615**	0/494**	0/554**	0/489**	0/613**	0/482**	Happ
0/476**	0/398**	0/464**	0/568**	0/522**	0/634**	0/511**	0/362**	0/362**	0/364**	0/638**	0/671**	0/597**	0/396**	Com
0/437**	0/323**	0/420**	0/512**	0/537**	0/520**	0/491**	0/403**	0/353**	0/397**	0/520**	0/469**	0/588**	0/406**	SP

*** نماد متغیرها در جدول آمده است.

p<0/01**

P<0/05*

جدول ۳. ضرایب همبستگی بین متغیرها (بخش دوم)

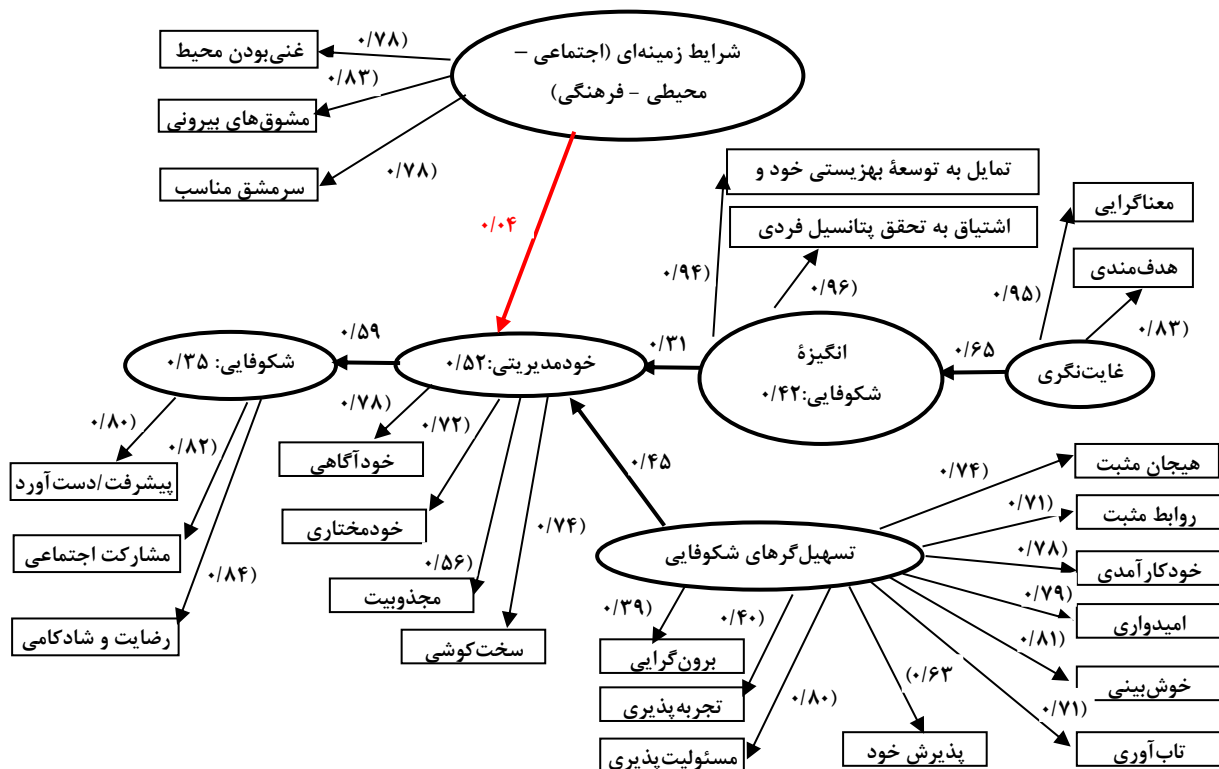
SP	Com	Happ	D	Fas	Auto	SA	Respon	Exp	EX	نماد متغیرها***
									1	EX
								1	0/100*	Exp
							1	0/108**	0/070	Respon
						1	0/161**	0/237**	0/017	SA
					1	0/313**	0/271**	0/178**	0/038	Auto
				1	0/224**	0/291**	0/064	0/170**	0/131**	Fas
			1	0/192**	0/355**	0/339**	0/396**	0/147**	0/075	D
		1	0/392**	0/238**	0/381**	0/201**	0/367**	0/135**	0/173**	Happ
	1	0/540**	0/503**	0/431**	0/433**	0/324**	0/399**	0/267**	0/132**	Com
1	0/526**	0/534**	0/374**	0/213**	0/350**	0/241**	0/276**	0/073	0/146**	SP
							p<0/01**		P<0/05*	

*** نماد متغیرها در جدول ۱ آمده است

انگیزه شکوفایی از دو مؤلفه اشتیاق به تحقق پتانسیل فردی با بار عاملی ۰/۹۲ و تمایل به توسعه بهزیستی خود و دیگران با بار عاملی ۰/۸۸ اشباع شده است. همچنین، در این مدل فرض شده است راهبردهای خودمدیریتی از چهار مؤلفه تشکیل شده‌اند. این مؤلفه‌ها و بارهای عاملی مربوطه به ترتیب عبارت‌اند از: خودآگاهی (۰/۶۳)، مجذوبیت (۰/۸۰)، خودمختاری (۰/۴۹) و سخت‌کوشی (۰/۹۰). درنهایت اینکه فرض شده است عامل شکوفایی از سه مؤلفه اشباع شده است. عامل شکوفایی و بارهای عاملی محاسبه شده عبارت‌اند از: احساس شادکامی با بار عاملی ۰/۸۹، مشارکت اجتماعی با بار عاملی ۰/۹۲ و شایستگی با بار عاملی ۰/۹۳. همان‌گونه که مشاهده می‌شود همه بارهای عاملی از مقدار پذیرفتنی ۰/۳۰ بالاترند. کمترین بار عاملی مربوط به مؤلفه برونگرایی با بار عاملی ۰/۳۹ و بیشترین بار عاملی مربوط به مؤلفه اشتیاق به تحقق پتانسیل فردی با بار عاملی ۰/۹۶ است که همگی مطلوب و

مدل‌های اندازه‌گیری: در مدل پژوهش، فرض شده است سازه غایت‌نگری از دو مؤلفه معناگرایی و هدفمندی تشکیل شده است. هر دو دارای بارهای عاملی معنی‌دار به ترتیب برابر با ۰/۸۳ و ۰/۹۵ روی عامل غایت‌نگری بودند. همچنین، در این مدل فرض شده است عامل شرایط زمینه‌ای از سه مؤلفه غنی‌بودن محیط، مشوق‌های بیرونی و سرمشق مناسب تشکیل شده است. هر سه دارای بارهای عاملی معنی‌دار به ترتیب برابر با ۰/۷۸، ۰/۷۶ و ۰/۸۳ روی عامل شرایط محیطی بودند. عامل تسهیل‌گرهای شکوفایی از ۹ مؤلفه تشکیل شده است. این مؤلفه‌ها و بارهای عاملی مربوطه به ترتیب عبارت‌اند از هیجان مثبت (۰/۸۶)، روابط مثبت (۰/۷۱)، امید (۰/۷۹)، خودکارآمدی (۰/۷۸)، خوش‌بینی (۰/۸۱)، تاب‌آوری (۰/۷۱)، تجربه‌پذیری (۰/۴۰)، مسئولیت‌پذیری (۰/۸۰) و برون‌گرایی (۰/۳۹) که همگی معنی‌دارند.

رضایت بخش‌اند؛ بنابراین، براساس نتایج حاصله، همه مدل‌های اندازه‌گیری تأیید شدند (شکل ۲).

شکل ۲. مدل پژوهش و ضرایب مربوطه برای بررسی فرضیه‌های پژوهش

تسهیل گره‌های شکوفایی و انگیزه شکوفایی به ترتیب با ضرایب مسیر ۰/۴۵ و ۰/۳۱ بر خودمدیریتی تأثیر مثبت دارند (مقادیر t به ترتیب برابر با ۹/۶ و ۶/۹ هستند). متغیر غایت‌نگری با ضریب مسیر ۰/۶۵ به صورت مستقیم بر انگیزه شکوفایی تأثیر مثبت دارد ($t= ۲۶/۳$). تسهیل گره‌های شکوفایی و انگیزه شکوفایی به صورت غیرمستقیم با میانجی‌گری خودمدیریتی بر شکوفایی تأثیر مثبت دارند. ضرایب مسیر غیرمستقیم این دو متغیر به ترتیب برابر با ۰/۲۶ و ۰/۱۸ هستند. علاوه بر آن، اثر غایت‌نگری بر خودمدیریتی با میانجی‌گری انگیزه شکوفایی (غایت‌نگری \leftarrow انگیزه شکوفایی \leftarrow خودمدیریتی) و همچنین، اثر غایت‌نگری بر شکوفایی با میانجی‌گری انگیزه شکوفایی و خودمدیریتی (غایت‌نگری \leftarrow انگیزه شکوفایی \leftarrow خودمدیریتی \leftarrow شکوفایی) به ترتیب با ضرایب مسیر ۰/۲۰ و ۰/۱۱۸

در مدل فوق، اعداد داخل پرانتز نشان‌دهنده بارهای عاملی هر مؤلفه روی سازه مربوطه، اعداد روی محورهای نشان‌دهنده ضرایب مسیر و اعداد کناری متغیرهای درون‌زاد مدل شامل انگیزه شکوفایی: ۰/۴۲، خودمدیریتی: ۰/۵۲ و شکوفایی: ۰/۳۵ نشان‌دهنده واریانس تبیین شده متغیر توسط سایر متغیرهای موجود در مدل است. مسیر شرایط زمینه‌ای به خودمدیریتی که با رنگ قرمز مشخص شده است، معنی‌دار نیست.

نتایج مدل ساختاری در شکل ۲ (و جدول ۵) ارائه شده‌اند. معنی‌داری اثرات غیرمستقیم با استفاده از آزمون سوبل بررسی شد. نتایج اثرات ساختاری مستقیم و غیرمستقیم به همراه ضرایب معنی‌داری در جدول ۵ آمده‌اند. همان‌گونه که مشاهده می‌شود متغیر خودمدیریتی با ضریب مسیر ۰/۵۹ به صورت مستقیم بر شکوفایی تأثیر مثبت دارد ($t= ۱۹/۵۸$). متغیرهای

از شاخص استون گایسر برای ارزیابی پیش‌بینی مدل برای متغیرهای پنهان خارجی استفاده شد. نظریهٔ اساسی برای این معیار این است که این مدل باید قادر باشد آیت‌های متغیرهای پنهان را به خوبی پیش‌بینی کند. این سنجی یک معرف تناسب پیش‌بین مدل است. در مدل ساختاری، مقدار Q^2 بیشتر از صفر برای یک متغیر مکنون درون‌زای انعکاسی معین نشان‌دهندهٔ تناسب پیش‌بین مدل مسیری برای آن سازهٔ خاص است. در صورتی که مقادیر Q^2 کمتر از صفر باشند، به معنای نبود قدرت پیش‌بینی مدل است. در جدول ۴ مجموع توان دوم مشاهدات و مجموع توان دوم خطاهای پیش‌بین ارائه شده‌اند. همان‌طور که در این جدول آمده است تمامی مقادیر Q^2 بیشتر از صفر است که نشان از قدرت پیش‌بینی‌کنندگی مدل دارد.

معنی‌دار بود. علاوه بر آن، اثر مستقیم شرایط زمینه‌ای (شرایط محیطی - اجتماعی - فرهنگی) بر خودمدیریتی و همچنین، اثر غیرمستقیم شرایط زمینه‌ای بر شکوفایی با میانجی‌گری خودمدیریتی (شرایط محیطی اجتماعی ← خودمدیریتی ← شکوفایی) معنی‌دار نشد (ضرایب مسیر و مقادیر t مربوطه در جدول ۵ آمده‌اند). شایان توجه است براساس نتایج مدل، ۴۲٪ از واریانس انگیزهٔ شکوفایی به وسیلهٔ غایت‌نگری، ۵۲٪ از واریانس خودمدیریتی به وسیلهٔ اثر مستقیم انگیزهٔ شکوفایی و تسهیل‌گرهای شکوفایی و نیز اثر غیرمستقیم غایت‌نگری با میانجی‌گری انگیزهٔ شکوفایی تبیین می‌شوند. در نهایت ۳۵٪ از واریانس شکوفایی به وسیلهٔ مجموع اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای موجود در مدل تبیین می‌شود.

جدول ۴. شاخص استون گایسر

SSO	SSE	Q^2	متغیر (سازه)	SSO	SSE	Q^2	متغیر (سازه)
3738	2602/168	0/303861	خوش‌بینی (O)	1869	1395/85	0/253157	پذیرش خود (AY)
4361	2731/879	0/373566	هیجان مثبت (PE)	1869	1869	۰/۰۰۰۰۰	خودمختاری (Auto)
4361	3613/003	0/17152	روابط مثبت (PR)	2492	2492	۰/۰۰۰۰۰	شایستگی (Com)
3115	2020/333	0/351418	سرمشق مناسب (Pat)	7476	7476	۰/۰۰۰۰۰	شکوفایی (Con)
1869	1021/9	0/453237	هدفمندی (Pur)	2492	2492	۰/۰۰۰۰۰	سختکوشی (D)
3115	2214/073	0/289222	غنی بودن محیط (RE)	3738	2571/424	0/312086	خودکارآمدی (Effi)
3738	2859/847	0/234926	تاب‌آوری (Res)	3115	2066/068	0/336736	مشوق‌های بیرونی (El)
2492	1666/128	0/331409	مسئولیت‌پذیری (Respon)	1869	1687/916	0/096888	برون‌گرایی (Ex)
4361	4361	۰/۰۰۰۰۰	خودآگاهی (SA)	2492	2447/536	0/017843	تجربه‌پذیری (Exp)
10591	9553/029	0/098005	خودمدیریتی (SM)	4361	4361	۰/۰۰۰۰۰	اشتیاق به تحقق فردی (En)
2492	2492	۰/۰۰۰۰۰	مشارکت اجتماعی (SP)	1869	1869	۰/۰۰۰۰۰	مجدوبیت (Fas)
4361	2561/844	0/412556	معناگرایی (Sem)	8099	6619/774	0/182643	انگیزهٔ شکوفایی (FM)
3738	3738	۰/۰۰۰۰۰	تمایل به بهزیستی (Wel)	3738	2632/304	0/295799	امید (Hope)
				2492	2492	۰/۰۰۰۰۰	احساس شادکامی (Happ)

می‌شود؛ بدین منظور، مجذور میانگین مقادیر اشتراکی متغیرهای پنهان مرتبه اول، ضربدر میانگین ضرایب

به منظور ارزیابی تناسب کلی مدل توسعه داده شده از آزمونی به نام تناسب کلی مدل (GOF) استفاده

روش مناسبی برای کنترل و بررسی پایداری نتایج است. علاوه بر آن، اگر توزیع داده‌ها نرمال نباشد، می‌توانیم از این روش برای استنباط و بررسی معناداری ضرایب آماری خود بهره ببریم (براین، ۱۹۸۲). مقادیر بحرانی برای آزمون دو دامنه ۱,۶۵ (سطح معناداری ۱۰٪)، ۱,۹۶ (سطح معناداری ۵٪) و ۲,۵۷ (سطح معناداری ۱٪) هستند (هیر، هالت، رینگل و سارست، ۲۰۱۶).

تعیین متغیرهای درون‌زا محاسبه می‌شود. چنانچه جواب به‌دست آمده از ۰/۳۶ بیشتر باشد، مدل از تناسب کلی خوبی برخوردار است. در این تحقیق، میزان تناسب کلی مدل برابر است با ۰/۴۷۵ که بالاتر از مقدار حداقل است. به‌منظور ارزیابی معناداری ضرایب مسیر، مقدار t از طریق بوت استرپینگ محاسبه شد. بوت استرپینگ

جدول ۵. نتایج آزمون فرضیه (مدل ساختاری)

فرضیه	ضرایب مسیر	مقدار t	رد یا قبولی فرضیه
اثر مستقیم خودمدیریتی بر شکوفایی	۰/۵۹۰	۱۹/۵۷۶	تایید
اثر مستقیم شرایط محیطی اجتماعی بر خودمدیریتی	۰/۰۳۹	۱/۳۴۹	عدم تایید
اثر مستقیم تسهیل‌گرهای شکوفایی بر خودمدیریتی	۰/۴۴۹	۹/۶۴۳	تایید
اثر مستقیم انگیزه شکوفایی بر خودمدیریتی	۰/۳۰۷	۶/۹۳۵	تایید
اثر مستقیم غایت‌نگری بر انگیزه شکوفایی	۰/۶۵۰	۲۶/۲۶۶	تایید
اثر غیرمستقیم شرایط محیطی اجتماعی بر شکوفایی با میانجی‌گری خودمدیریتی	۰/۰۲۳	۰/۸۵۲	عدم تایید
اثر غیرمستقیم تسهیل‌گرهای شکوفایی بر شکوفایی با میانجی‌گری خودمدیریتی	۰/۲۶۵	۷/۵۷۱	تایید
اثر غیرمستقیم انگیزه شکوفایی بر شکوفایی با میانجی‌گری خودمدیریتی	۰/۱۸۱	۶/۴۶۴	تایید
اثر غیرمستقیم غایت‌نگری بر خودمدیریتی با میانجی‌گری انگیزه شکوفایی	۰/۲۰۰	۶/۸۹۷	تایید
اثر غیرمستقیم غایت‌نگری بر شکوفایی با میانجی‌گری انگیزه شکوفایی و خودمدیریتی	۰/۱۱۸	۶/۹۳۵	تایید

محیطی، اجتماعی، فرهنگی، تسهیل‌گرهای شکوفایی و خودمدیریتی تبیین شده است. با توجه به اینکه این مدل به‌صورت کیفی و در بافت بومی تدوین شده است، روابط ترسیم‌شده در مدل تا کنون در سایر پژوهش‌ها بررسی نشده‌اند. در ادامه، روابط متغیرهای مدل با در نظر گرفتن نزدیک‌ترین پژوهش‌های پیشین بررسی و تبیین شده‌اند.

در الگوی شکوفایی روانشناختی (هژبریان و همکاران، ۱۳۹۳) که طبق نظریه زمینه‌ای تدوین شده، غایت‌نگری اصلی‌ترین عامل مؤثر در پیدایش انگیزه شکوفایی و به تبع، شکوفایی است. غایت‌نگری شامل دو مؤلفه هدفمندی و معناگرایی است. هدفمندی سبب می‌شود انسان اهدافی را برای آینده خود در نظر بگیرد و مسیر حرکت و کوشش خود را به آن سمت هدایت

تحلیل داده‌های حاصله نشان داد تمامی روابط مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای مدل (به‌جز تأثیر مستقیم شرایط زمینه‌ای بر خودمدیریتی و تأثیر غیرمستقیم آن بر شکوفایی) از نظر آماری معنادارند. نتایج این آزمون‌ها در جدول ۵ آمده‌اند.

بحث

هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش میانجی‌گری انگیزه شکوفایی، شرایط زمینه‌ای، خودمدیریتی و تسهیل‌گرهای شکوفایی در ارتباط غایت‌نگری و شکوفایی در بین دانش‌آموزان پسر مقطع دوم متوسطه شهر تهران بود که بدین منظور، از الگوی شکوفایی روانشناختی استفاده شد. در این الگو، شکوفایی به‌وسیله متغیرهای غایت‌نگری، انگیزه شکوفایی، شرایط

به نتایج مثبت تری دست خواهد یافت و شایستگی اش افزایش می یابد (بیکر، ۲۰۰۵). ریف و سینگر (۲۰۰۶) نیز در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که داشتن هدف، برنامه ریزی را در پی دارد و داشتن برنامه، هدفها را محقق می سازد و در نهایت، برنامه ریزی درست، موفقیت را می آفریند (ریف و سینگر، ۲۰۰۶).

یافته به دست آمده در پژوهش حاضر در خصوص رابطه غایت نگری (هدفمندی و احساس معنی) با خودمدیریتی و میانجی گری انگیزه شکوفایی، با پژوهش های کنراد و همکاران (۲۰۱۹) و ریف و سینگر (۲۰۰۶) همخوان است. در تبیین این موضوع می توان این چنین بیان کرد که احساس معنی و هدفمندی باعث افزایش انگیزش و استفاده از الگوهای سازنده می شود و به خودراهبری و افزایش خودتنظیمی منجر می شود (کنراد و همکاران، ۲۰۱۹).

بر اساس الگوی شکوفایی روانشناختی (هزبری و همکاران، ۱۳۹۳)، انگیزه شکوفایی، متغیرهای اشتیاق به تحقق پتانسیل فردی و تمایل به توسعه بهزیستی خود و دیگران را در بر می گیرد. این مقوله «انگیزه شکوفایی» نام گذاری شده است؛ زیرا مؤلفه های زیرمجموعه آن به صورت گرایش های عاطفی اعم از تمایل، اشتیاق و رغبت به شکوفایی مطرح شده اند. انگیزه شکوفایی باعث می شود انسان در مسیر شکوفایی قدم بگذارد و به دنبال استفاده از مکانیزم ها یا راهبردهایی (خودمدیریتی) برای رسیدن به مقصود خود باشد. نتایج پژوهش حاضر این روابط را تأیید کردند. بارهای عاملی به دست آمده برای مؤلفه های انگیزه شکوفایی، اشتیاق به تحقق پتانسیل فردی (۰/۹۲) و تمایل به توسعه بهزیستی خود و دیگران (۰/۸۸) بودند.

علاوه بر آن، یافته های این پژوهش در خصوص رابطه انگیزه شکوفایی با خودمدیریتی با یافته های رایان و دسی (۲۰۱۷) و سلیگمن (۲۰۱۹) همخوانی دارد. در

کند. به عبارتی، شخص هدفمند، انتظار خویش از زندگی را به طور مشخص می داند و برای رسیدن به آن تلاش می کند. یافتن معنی آن چیزی است که زندگی از ما انتظار دارد و ما سعی در برآورده کردن آن داریم، نه آنکه ما از زندگی مان چه انتظاری داریم (فرانکل، ۱۹۵۹). سلیگمن (۲۰۰۲) نیز معتقد است انسان می تواند از توانمندی های خود در راستای تأثیر گذاری بر انتشار و تولید آگاهی، ارتقای توانایی یا افزایش نیکی در جهان بهره برد و در نتیجه، معنای بزرگ تری برای هدف از وجودش در هستی خلق کند. به طور کلی، مقوله غایت نگری شامل مؤلفه های هدفمندی (به این معنی که شخص از زندگی خود چه انتظاری دارد) و معناگرایی (به این معنی که انسان احساس می کند زندگی از او چه انتظاری دارد) سبب ایجاد انگیزه شکوفایی و در نتیجه آن، خودمدیریتی و دستیابی به شکوفایی در انسان می شود. نتایج پژوهش حاضر نیز نشان دادند غایت نگری از دو مؤلفه هدفمندی و معنی گرایی به ترتیب با بارهای عاملی ۰/۸۳ و ۰/۹۵ تشکیل شده است. علاوه بر آن، نتایج پژوهش حاضر نشان دادند غایت نگری بر انگیزه شکوفایی و به تبع آن، بر خودمدیریتی و در نهایت، بر شکوفایی اثرگذار است. نتیجه پژوهش حاضر در خصوص رابطه غایت نگری (هدفمندی و احساس معنی) با انگیزه شکوفایی (و در نهایت با شکوفایی) با پژوهش ووز (۲۰۱۶) همخوان است. در تبیین این موضوع می توان این چنین بیان کرد که معنا در زندگی می تواند به انگیزه، ارزشمندی، ادراک، خودتنظیمی و اهداف عملکردی منجر شود (ووز، ۲۰۱۶). استگر (۲۰۱۲) نیز نشان داد داشتن معنی در زندگی بر عملکرد مطلوب و افزایش بهزیستی اثر می گذارد. علاوه بر آن، بر اساس پژوهش بیکر (۲۰۰۵)، هرچه یک شخص هدفمندتر زندگی کند، بر کار خود کنترل بیشتری دارد و معنای بیشتری در آن پیدا می کند،

تبیین این موضوع می‌توان چنین بیان کرد که رفتارهای انسانی تا حد زیادی از عوامل انگیزشی تأثیر می‌گیرد (رایان و دسی، ۲۰۱۷).

همچنین، یافته‌های پژوهش حاضر در خصوص تأثیر انگیزه شکوفایی بر شکوفایی (با میانجی‌گیری خودمدیریتی) با یافته‌های پژوهش نریش و همکاران (۲۰۱۳) و وود و همکاران (۲۰۱۱) همخوانی دارد. در تبیین این موضوع باید گفت یافتن ویژگی‌های مثبت خود و مدیریت آنها (خودمدیریتی) به اشخاص در تمام عمر یاری می‌رساند تا عزت نفس بیشتری داشته باشند و روابط اجتماعی خود را بهبود دهند (نریش و همکاران، ۲۰۱۳). هر شخص توانمندی‌ها و ظرفیت‌های به‌خصوصی دارد که برای رسیدن به عملکرد بهتر و شکوفایی بیشتر می‌تواند با مدیریت بهینه از آنها بهره بگیرد (وود و همکاران، ۲۰۱۱)؛ بنابراین، انگیزه شکوفایی با ایجاد انگیزه لازم در فرد باعث افزایش توانایی خودمدیریتی می‌شود که این افزایش خودمدیریتی شخص را برای شکوفایی استعدادها و توانمندی‌هایش آماده می‌کند.

بر اساس الگوی شکوفایی روانشناختی (هزبریان و همکاران، ۱۳۹۳)، مجموعه‌ای از متغیرهای مثبت روانشناختی شامل خودکارآمدی، امیدواری، خوش‌بینی و تاب‌آوری، برون‌گرایی، تجربه‌پذیری و مسئولیت‌پذیری، هیجان مثبت، روابط مثبت و پذیرش خود باعث تسهیل خودمدیریتی و به تبع آن، شکوفایی می‌شوند. بر اساس پیشینه پژوهشی می‌توان گفت متغیرهای ذکر شده شامل ۴ دسته متغیر مختلف‌اند که عبارت‌اند از: سرمایه‌های روانشناختی شامل خودکارآمدی، امیدواری، خوش‌بینی و تاب‌آوری مطابق با پرسشنامه سرمایه روانشناختی لوتانز، سه ویژگی‌های شخصیتی شامل برون‌گرایی، تجربه‌پذیری و مسئولیت‌پذیری مطابق با فرم کوتاه شخصیت جهانی،

دو مؤلفه شکوفایی مطابق با نظریه شکوفایی سلیگمن (۲۰۱۱) و پذیرش خود (یکی از مؤلفه‌های بهزیستی روانشناختی براساس نظر ریف و سینگر-۲۰۰۶). هزبریان و همکاران (۱۳۹۳) اعتقاد داشتند وجه مشترک همه این متغیرها این است که بیان‌کننده عواطف، هیجانات و روابط مثبت و نیز نوعی شایستگی مثبت‌اند و همه آنها را می‌توان زیرمجموعه یک سازه کلی به نام تسهیل‌گرهای شکوفایی در نظر گرفت.

در پژوهش حاضر، الگوی روانشناختی شکوفایی هزبریان و همکاران (۱۳۹۳) از طریق تحلیل عاملی تأییدی بررسی شد. نتایج نشان دادند مجموعه متغیرهای ذکر شده بر اساس سازه واحد تسهیل‌گرهای شکوفایی تبیین‌پذیرند و بارهای عاملی مؤلفه‌های ذکر شده شامل خودکارآمدی (۰/۷۸)، امیدواری (۰/۷۹)، خوش‌بینی (۰/۸۱)، تاب‌آوری (۰/۷۱)، برون‌گرایی (۰/۳۹)، تجربه‌پذیری (۰/۴۰)، مسئولیت‌پذیری (۰/۸۰)، هیجان مثبت (۰/۷۴)، روابط مثبت (۰/۷۱) و پذیرش خود (۰/۶۳) روی عامل کلی تسهیل‌گرهای شکوفایی روانشناختی بین ۰/۳۹ تا ۰/۸۱ به دست آمدند که همگی مطلوب و رضایت‌بخش‌اند. علاوه بر آن، نتایج پژوهش حاضر دیدگاه صاحب‌نظران بومی، مبنی بر تأثیر تسهیل‌گرهای شکوفایی بر خودمدیریتی و به تبع آن، شکوفایی (هزبریان و همکاران، ۱۳۹۳) را تأیید کردند. به عبارت دیگر، نتایج نشان دادند تسهیل‌گرهای شکوفایی با تسهیل و تقویت خودمدیریتی به شکوفایی منجر می‌شود.

همچنین، نتایج پژوهش حاضر در خصوص رابطه سرمایه‌های روانشناختی با شکوفایی با پژوهش‌های وحیدی و جعفری‌هرندی (۱۳۹۶)، سونی و ستوگی (۲۰۱۷) و لوتانز و همکاران (۲۰۱۰) همخوان است. در تبیین این موضوع این چنین بیان می‌شود که تسهیل‌گرهای شکوفایی بر عملکرد افراد در بافت

تسهیل گرهای شکوفایی در پژوهش حاضر) با خودمدیریتی با یافته‌های (مگیار موئی، ۲۰۰۹/۱۳۹۷) همخوانی دارد. در تبیین این موضوع این چنین بیان می‌شود که امید در تدوین طرح‌هایی برای رسیدن به اهداف، یافتن و حفظ انرژی مورد نیاز برای رفتن به دنبال آن اهداف و پیگیری آنها مؤثر است (مگیار موئی، ۲۰۰۹/۱۳۹۷).

نتایج پژوهش حاضر درخصوص رابطه خوش بینی با شکوفایی نیز با پژوهش جیمز و همکاران (۲۰۱۹) همخوانی دارد. در تبیین این موضوع این چنین بیان می‌شود که خوش بینی به عنوان دارویی برای سلامت ظاهر می‌شود؛ زیرا به نظر می‌رسد با رفتارهای سالم تر و کاهش خطر بیماری همراه است (جیمز و همکاران، ۲۰۱۹). نتایج پژوهش حاضر درخصوص رابطه تاب آوری و شکوفایی نیز با پژوهش‌های اسکندری و همکاران (۱۳۹۸) و کولمن و همکاران (۲۰۲۰) همخوان است. در تبیین این موضوع این چنین بیان می‌شود که تاب آوری فضیلت اصلی است که به ما اجازه رشد مداوم را می‌دهد (کولمن و همکاران، ۲۰۲۰). همچنین، یافته‌های به دست آمده از پژوهش حاضر درخصوص ارتباط پذیرش خود با شکوفایی با پژوهش ریف و همکاران (۲۰۰۳) همخوان است. در تبیین این موضوع این چنین بیان می‌شود که پذیرش خود به احساس مثبت نسبت به زندگی منجر می‌شود (ریف و همکاران، ۲۰۰۳). یافته‌های پژوهش حاضر درخصوص ارتباط ویژگی‌های شخصیتی (برون گرایی، تجربه پذیری و مسئولیت پذیری) با شکوفایی با میانجی گری خودمدیریتی با پژوهش سلیگمن (۲۰۱۹) همخوان است. برای تبیین این موضوع باید گفت شناخت و استفاده از توانایی‌های اصلی شخصیتی می‌تواند به زندگی با شور و شوق یا مجذوبیت کمک کند؛ بنابراین، با بهره بردن از توانایی‌های ذاتی، شور و

روانشناسی مثبت گرا تأثیر معناداری دارد (سونی و رستوگی، ۲۰۱۷). همان طور که پیش از این گفته شد در پژوهش حاضر، تسهیل گرهای شکوفایی شامل این خرده مقیاس‌ها هستند: هیجان مثبت، روابط مثبت، خود کارآمدی، امیدواری، خوش بینی، تاب آوری، پذیرش خود و عوامل شخصیتی مثبت (شامل برون گرایی، تجربه پذیری، مسئولیت پذیری)؛ در ادامه رابطه این مؤلفه‌ها با سایر مؤلفه‌های الگوی روانشناختی شکوفایی (هزبریان و همکاران، ۱۳۹۳) توضیح داده شده است.

در تبیین رابطه هیجان‌های مثبت و روابط مثبت با شکوفایی این چنین بیان می‌شود که هیجان‌های مثبت و روابط مثبت با گشودن قلب و ذهن، این امکان را می‌دهند که مهارت‌های جدید، روابط جدید، دانش جدید و راه و رسم نوین زیستن کشف شوند (فردیکسون، ۲۰۱۲/۱۳۹۵؛ هو و همکاران (۲۰۱۷). علاوه بر آن، داینر و بیسواس - دینر (۲۰۰۸)، سلیگمن و ادلر (۲۰۱۸)، کیم و همکاران (۲۰۲۰) و شئو و همکاران (۲۰۲۰) نشان دادند احساس خوشبختی نیازمند روابط سالم، دوست داشتن و دوست داشته شدن است و عناصر مثبت‌نگری به شدت به نحوه روابط فرد با دیگران وابسته است (سلیگمن و ادلر، ۲۰۱۸).

نتایج پژوهش حاضر درخصوص رابطه خود کارآمدی (یکی از مؤلفه‌های تسهیل گرهای شکوفایی در پژوهش حاضر) و شکوفایی (با میانجی گری خودمدیریتی) با پژوهش ون عثمان و همکاران (۲۰۱۹) همخوان است. در تبیین این موضوع این چنین بیان می‌شود که ارزیابی مناسب شخص از توانایی خود در سازمان دهی و انجام رفتارهای متوالی برای رسیدن به اهداف نقش مؤثری دارد (ون عثمان و همکاران، ۲۰۱۹). همچنین، نتایج پژوهش حاضر درخصوص رابطه امید (یکی از مؤلفه‌های

شوق افزایش می‌یابد که به احساس شایستگی و شادکامی منجر می‌شود (سلیگمن، ۲۰۱۹).

بر اساس الگوی شکوفایی روانشناختی (هژبریان و همکاران، ۱۳۹۳)، شکوفایی یک مفهوم چندبعدی شامل شادکامی، مشارکت اجتماعی و پیشرفت (دستاورد) است که برای رسیدن به آن لازم است ترکیب بهینه‌ای از عوامل فردی و محیطی به کار گرفته شوند؛ بدین منظور، کسب مهارت‌ها و شایستگی‌های لازم برای استفاده بهینه از پتانسیل‌های فرد در بستر محیط ضروری است. به کار گرفتن این شایستگی‌ها در عمل به فرد کمک کند تا مسیر خود به سمت شکوفایی را هموار کند؛ به این منظور، مجموعه عوامل غایت‌نگری، انگیزه شکوفایی، شرایط زمینه‌ای و تسهیل‌گرهای شکوفایی با تأثیرگذاری بر توانمندی‌ها و شایستگی‌های خودمدیریتی به شکوفایی منجر می‌شوند. نتایج پژوهش حاضر دیدگاه صاحب‌نظران بومی در خصوص اشباع خودمدیریتی را از ۴ عامل خودآگاهی، خودمختاری، وجدوبیت و سختکوشی به ترتیب با بارهای عاملی ۰/۷۸، ۰/۷۲، ۰/۵۶ و ۰/۷۴ تأیید کرد. علاوه بر آن، نتایج نشان دادند خودمدیریتی بر شکوفایی مؤثر است. در تبیین این نتایج بر اساس دیدگاه صاحب‌نظران بومی می‌توان گفت شایستگی خودمدیریتی و آشنایی با نقاط قوت و ضعف خود به انسان کمک می‌کند تا نقشه راه و برنامه شکوفایی خود را ترسیم کند و معیارهایی را برای ارزیابی برنامه فراهم سازد. همچنین، سختکوشی و توانایی ایستادگی در مقابل فشارهای محیطی موجب می‌شود فرد بتواند از فرصت‌های موجود در محیط بهره‌برداری لازم را به عمل آورد و در مقابل تهدیدات محیطی موجود به خوبی مقاومت یا آنها را مرتفع سازد و از این طریق، راه را برای نیل به شکوفایی هموار سازد (هژبریان و همکاران، ۱۳۹۳).

نتایج پژوهش (ریلو و ایک، ۱۹۹۸) نیز نشان دادند خودآگاهی (یکی از مؤلفه‌های خودمدیریتی در پژوهش حاضر) در تنظیم عملکرد فرد و کسب برتری در زمینه‌های مختلف نقش بسزایی دارد. همچنین، نتایج پژوهش حاضر در خصوص رابطه سخت‌کوشی (یکی دیگر از مؤلفه‌های خودمدیریتی در پژوهش حاضر) با شکوفایی با پژوهش داک‌ورث و همکاران (۲۰۰۹) همخوانی دارد. در تبیین این موضوع این چنین بیان می‌شود که داشتن پشتکار و سختکوشی صفتی است که نشان‌دهنده استقامت و صبر تا رسیدن به اهداف بلندمدت است (داک‌ورث و کواین، ۲۰۰۹).

در فرآیند شکوفایی انسان، عوامل مداخله‌گر متعددی وجود دارند که می‌باید با آنها مقابله کرد. برای تغییر این شرایط علاوه بر خودآگاهی، خودمختاری و سختکوشی، درگیر شدن یا وجدوبیت در فعالیت در حال انجام، لازم است. درگیری با میل به جریان داشتن مشخص می‌شود. جریان داشتن حالتی از غرق شدن کامل در یک فعالیت فی‌نفسه لذت‌بخش است. غالباً درگیری نوعی تمرکز بسیار عمیق است که فرد احساس گذشت زمان را از دست می‌دهد و تا بالاترین حد ظرفیتش کار می‌کند (چیکسن میهالی و ناکامورا، ۲۰۱۰). در تبیین این موضوع این چنین بیان می‌شود که تجربه وجدوبیت (غرقه‌گی) در فرد و جامعه تأثیرگذار است؛ زیرا این تجربه نیازمند تعادل مداوم بین مهارت‌ها و چالش‌ها، بازخورد گرفتن از خود و داشتن اهداف مشخص و نزدیک است و در خدمت رشد شخصی فزاینده و پیچیده‌ای قرار می‌گیرد که می‌تواند طیف کاملی از پتانسیل‌های فردی را به کار گیرد (چیکسن میهالی و همکاران، ۲۰۱۹)؛ بنابراین، برای تحقق شکوفایی، لازم است از هر یک از مهارت‌های خودمدیریتی به نحو مقتضی استفاده شود (هژبریان و همکاران، ۱۳۹۳).

خوبی نائل می‌شود. فرد شکوفا در حوزه عملکرد خود مولد است و در زمینه‌های تحصیلی، اجتماعی و... دارای تولیدات و نوآوری‌های مختص به خود است. به عبارت دیگر، انسان شکوفا باید همان‌گونه که فرانکل (۱۹۵۹) و سلیگمن (۲۰۰۲) معتقدند، از توانمندی‌هایش برای افزودن یک چیز منحصر به فرد به جهان یا اثرگذاری بر کشف دانش، افزایش قدرت یا ارتقای نیکی در جهان استفاده کند.

دومین مؤلفه تشکیل دهنده شکوفایی، مشارکت اجتماعی است. فرد شکوفا علاوه بر دستاوردهای فردی، مشارکت سازنده‌ای نیز با جامعه دارد و در راستای توسعه بهزیستی دیگران نیز تلاش و به گونه‌ای رفتار می‌کند که محبوبیت و پذیرش اجتماعی را به دنبال خواهد داشت. در واقع مشارکت اجتماعی سازنده، بخشی از انتظاری است که زندگی از انسان دارد و فرد شکوفا این انتظار را برآورده ساخته است. این عامل مهم‌ترین وجه تمایز انسان شکوفا از فرد موفق (در معنای عام و محاوره‌ای آن) است (هژبریان و همکاران، ۱۳۹۳).

سومین مؤلفه شکوفایی، احساس رضایت درونی و شادکامی است. فرد شکوفا از عملکرد و زندگی خود راضی است و احساس شادمانی دارد. این عامل نیز می‌تواند وجه تمایز انسان شکوفا از انسان موفق تلقی شود (هژبریان و همکاران، ۱۳۹۳).

بنابراین، براساس الگوی شکوفایی روانشناختی، شکوفایی از ۳ عامل اساسی شادکامی، پیشرفت (دستاورد) و مشارکت اجتماعی تشکیل شده است. به عبارت دیگر، بر اساس این الگو، فرد شکوفا فردی است که از نظر روانشناختی شاد و دارای رضایت درونی است، دارای پیشرفت (دستاورد) در زمینه‌های تحصیلی، اجتماعی، شغلی و اقتصادی است و علاوه بر موارد

براساس الگوی شکوفایی روانشناختی (هژبریان و همکاران، ۱۳۹۳)، یکی از زمینه‌ها برای تبیین شکوفایی انسان، شرایط زمینه‌ای است. اجزای تشکیل دهنده این مقوله عبارت از غنی بودن محیط، مشوق‌های بیرونی و وجود سرمشق مناسب است. نتایج پژوهش حاضر نشان دادند شرایط زمینه‌ای از سه مؤلفه غنی بودن محیط، مشوق‌های بیرونی و سرمشق مناسب تشکیل شده است. هر سه مؤلفه دارای بارهای عاملی معنی‌دار به ترتیب برابر با ۰/۷۸، ۰/۷۶ و ۰/۸۳ روی عامل شرایط زمینه‌ای بودند؛ اما رابطه شرایط زمینه‌ای با خودمدیریتی و به تبع آن، شکوفایی معنی‌دار نبود.

بنابراین، نتایج این پژوهش نشان دهنده معناداری تمامی روابط موجود در الگوی مذکور است. تنها مورد استثنا اثرگذاری شرایط زمینه‌ای است. با توجه به اینکه براساس مبانی نظری و نیز پژوهش‌های پیشین نظیر پژوهش هوپرت و سو (۲۰۱۱) که بر اساس آن، متغیر شرایط زمینه‌ای (محیطی - اجتماعی) نیز بر شکوفایی اثرگذار است، ممکن است علت اثرگذار نبودن این متغیر شباهت بسیار بالای شرایط زمینه‌ای (محیطی - اجتماعی) جامعه مطالعه شده و واریانس اندک آن در بافت بررسی شده باشد که نیازمند پژوهش‌های جداگانه است.

براساس الگوی شکوفایی روانشناختی (هژبریان و همکاران، ۱۳۹۳)، شکوفایی یک مفهوم چندبعدی شامل شادکامی، مشارکت اجتماعی و پیشرفت (دستاورد) است. از نتایج پژوهش حاضر در این خصوص حمایت می‌کند. براساس نتایج به دست آمده، شکوفایی با سه عامل پیشرفت (دستاورد)، مشارکت اجتماعی و شادکامی به ترتیب از بارهای عاملی ۰/۸۰، ۰/۸۲ و ۰/۸۴ تشکیل شده است؛ بنابراین، فرد شکوفا براساس دیدگاه صاحب نظران بومی، در زمینه‌های تحصیلی، اجتماعی/شغلی و اقتصادی به پیشرفت‌های

ذکر شده نسبت به جامعه اطراف خود بی تفاوت نیست و مشارکت اجتماعی سازنده‌ای با جامعه دارد.

در مجموع، براساس نتایج پژوهش حاضر، عوامل اثرگذار بر شکوفایی انسان عبارت از غایت‌نگری، انگیزه شکوفایی، تسهیل‌گرهای شکوفایی و مهارت‌های خودمدیریتی هستند که در صورت ترکیب و تعامل مناسب آنها وقوع پدیده شکوفایی (شامل پیشرفت/دستآورد، مشارکت اجتماعی، رضایت درونی/شادکامی) قابل انتظار است.

از جمله وجوه تمایز این پژوهش با پژوهش‌های گذشته این است که در پژوهش‌های گذشته عمدتاً به ارائه مؤلفه‌های شکوفایی پرداخته شده و به فرآیند یا تعاملات فی مابین این عوامل و تفکیک عوامل تشکیل دهنده از عوامل اثرگذار توجه چندانی نشده است؛ بنابراین، وجه امتیاز نتایج پژوهش حاضر در مقایسه با پژوهش‌های مشابه، آزمون مدلی برای شکوفایی است که روابط عوامل اثرگذار (بستر ساز یا تسهیل کننده) و نیز عوامل تشکیل دهنده شکوفایی را بررسی کرده است.

همچنین، در این پژوهش، برای مفهوم جدید انگیزه شکوفایی که حاصل الگوی شکوفایی روانشناختی بود (هژبریان و همکاران، ۱۳۹۳) و نیز برای شرایط زمینه‌ای اثرگذار بر شکوفایی، ابزاری معتبر و پایا تدوین و رابطه آن در چارچوب مدل پیشنهادی با متغیرهای پژوهش بررسی شد.

اولین محدودیت پژوهش حاضر این است که طرح آن از نوع همبستگی است و روابط به دست آمده به صورت روابط علی تفسیر نمی‌شوند. با توجه به مقطعی بودن این پژوهش، متغیرها روابط ساختاری هم‌زمان دارند و امکان بررسی علیت وجود ندارد؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود پژوهشگران در مطالعات آتی از طرح‌های آینده‌نگر بهره‌گیرند که طی آن در

زمان‌های متفاوت از متغیرها اندازه‌گیری شود. دومین محدودیت با ابزارهای اندازه‌گیری در ارتباط است. در پژوهش حاضر از ابزارهای خود گزارشی استفاده شده است. این ابزارها دارای محدودیت‌های متعددی (از جمله خطاهای اندازه‌گیری، عدم خویشتن‌نگری آزمودنی‌ها و ...) هستند؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی از سایر روش‌های اندازه‌گیری مانند مصاحبه یا مشاهده استفاده شود. محدودیت دیگر مربوط به منبع گردآوری داده‌ها است. داده‌های مربوط به متغیرهای برون‌زاد و درون‌زاد هر دو از یک نمونه گردآوری شده‌اند. این روش به بعضی از واریانس‌های نامرتب به سازه (واریانس روش مشترک) منتهی می‌شود که ممکن است روابط به دست آمده را بیش‌برآورد کند. پیشنهاد می‌شود پژوهشگران در مطالعات آتی از طرح‌های طولی برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده کنند تا بتوان شواهدی از روابط علی استخراج کرد. همچنین، پیشنهاد می‌شود از سایر روش‌های جمع‌آوری داده‌ها استفاده شود تا شواهدی از بسط یافته‌ها از یک روش به روش دیگر فراهم شود. در ضمن، با توجه به اینکه جامعه آماری پژوهش حاضر، دانش‌آموزان پسر مقطع دوم متوسطه شهر تهران بودند، پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های دیگری روی سایر جوامع مانند دانشجویان، کارمندان، دانش‌آموزان مقطع اول متوسطه، دختران، شهرها و روستاهای دیگر نیز انجام شود. در نهایت با توجه به اینکه براساس یافته‌های این پژوهش، غایت‌نگری، انگیزه شکوفایی، خودمدیریتی و تسهیل‌گرهای شکوفایی بر شکوفایی دانش‌آموزان مؤثر بودند، پیشنهاد می‌شود با استفاده از تدابیر لازم نظیر آموزش پروتکل‌های شکوفایی که در آنها به افزایش غایت‌نگری، انگیزه شکوفایی، خودمدیریتی و تسهیل‌گرهای شکوفایی شرکت‌کنندگان پرداخته می‌شود، در راستای افزایش شکوفایی اقدام کنند. با

صرامی فروشانی، غ.، آخوندی، ن.، علیپور، ا.، و اعراب شیبانی، خ. (۱۳۹۳). اعتباریابی و بررسی ساختار عاملی پرسشنامه سرمایه روانی در کارشناسان شرکت ایران خودرو دیزل. *مطالعات روانشناختی*، ۳(۱۰)، ۹۵-۱۰۹.

فردیکسون، ب. (۱۳۹۵). *مثبت‌گرایی: چگونه به زندگی شور و نشاط بیشتری ببخشیم*. ترجمه نسرين پارسا. تهران: رشد. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۲۰۱۲)

مگیار - موئی، ج. (۱۳۹۷). *فنون روانشناسی مثبت‌گرا*. ترجمه فرید براتی سده. تهران: رشد. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۲۰۰۹).

میرزاخانی، پ.، رضایی، ع.، امین بیدختی، ع.، نجفی، م.، و رحیمیان بوگر، ا. (۱۳۹۶). اثربخشی آموزشی شکوفایی بر هیجان‌های مثبت، روابط، احساس معنی، پیشرفت و مجذوبیت پژوهشگران جوان و نخبگان. *پژوهش در نظام‌های آموزشی*، ۳۶، ۲۳۰-۲۰۹.

وحیدی، ز.، و جعفری هرنندی، ر. (۱۳۹۶). پیش‌بینی بهزیستی روانشناختی براساس مؤلفه‌های سرمایه روانشناختی و مؤلفه‌های نگرش معنوی. *پژوهش‌نامه روانشناسی مثبت*، ۳(۱۰)، ۶۴-۵۱.

هژبریان، ه.، رضایی، ع.، بیگدلی، ا.، و نجفی، م. (۱۳۹۳). ارائه الگوی روانشناختی شکوفایی انسان براساس نظریه زمینه‌ای: یک پژوهش کیفی. *فصلنامه روانشناسی تربیتی*، ۱۰(۳۴)، ۲۳۲-۲۰۷.

هژبریان، ه.، رضایی، ع.، و بیگدلی، ا.، نجفی، م.، و محمدی فر، م. (۱۳۹۶). شکوفایی معلمان شهر تهران و متغیرهای جمعیت‌شناختی اثرگذار بر آن. *نشریه راهبردهای آموزش در علوم پزشکی*، ۱۱(۳۲)، ۲۷-۳۸.

هژبریان، ه. (۱۳۹۶). *ارائه الگوی روانشناختی شکوفایی و تدوین پروتکل تربیتی - مداخله‌ای برای پرورش و ارتقای آن*. [پایان‌نامه چاپ‌نشده] دانشگاه سمنان.

توجه به معنی دار نبودن شرایط زمینه‌ای با خودمدیریتی و به تبع آن، شکوفایی، در این خصوص به منظور بررسی دقیق‌تر این موضوع، انجام پژوهش‌های آزمایشی با ایجاد شرایط زمینه‌ای متنوع (محیط غنی - محیط معمولی) و بررسی تأثیر آن بر خودمدیریتی و شکوفایی راهگشا است. علاوه بر آن، بررسی اعتبار مدل در جوامع مختلف (کودکان، جوانان، میانسالان و سالمندان) و نیز در بین صاحبان مشاغل مختلف، راهگشای تدوین مدل جامع شکوفایی از کودکی تا سالمندی است و نقش مهمی در تدوین دانش بومی منسجم در این زمینه دارد.

منابع

اسکندری، ا.، جلالی، ا.، موسوی، م.، و اکرمی، ن. (۱۳۹۸). پیش‌بینی تاب‌آوری روانشناختی براساس حمایت اجتماعی و سبک دلبستگی با میانجی‌گری خودکارآمدی و معنا در زندگی. *پژوهش‌نامه روانشناسی مثبت*، ۵(۲)، ۱۷-۳۰.

جنابادی، ح.، راستگو، ن.، حرفه‌دوست، م.، و خیرجو، ا. (۱۳۹۶). ساختار عاملی و روایی پرسشنامه شخصیت Mini- IPIP. *فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی*، ۷(۲۵)، ۲۵۵-۲۳۷.

حبیبی آ.، و عدن‌ور، م. (۱۳۹۶). *مدل‌یابی معادلات ساختاری*. انتشارات جهاد دانشگاهی.

خانجانی، م.، شهیدی، ش.، فتح‌آبادی، ج.، مظاهری، م.، و شکری، ا. (۱۳۹۳). ساختار عاملی و ویژگی‌های روانسنجی فرم کوتاه (۱۸ سؤالی) مقیاس بهزیستی روانشناختی ریف در دانشجویان دختر و پسر. *اندیشه و رفتار*، ۸(۳۲)، ۲۷-۳۶.

سلیگمن، م. (۱۳۸۸). *شادمانی درونی/روانشناسی مثبت‌گرا در خدمت خشنودی پایدار*. ترجمه م تبریزی، ر کریمی و ع نیلوفری. نشر دانژه. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۲۰۰۲)

- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Structural equation models with unobservable variables and measurement error: Algebra and statistics. *Journal of Marketing & Research*, 18(3). <https://doi.org/10.1177/002224378101800313>
- Frankl, V. E. (1959). *Man's Search for Meaning*. Beacon Press.
- Fredrickson, B. L., & Joiner, T. (2017). Reflections on Positive Emotions and Upward Spirals. *Perspectives on psychological science*, 13(2), 194-199. <https://doi.org/10.1177/1745691617692106>
- Goldberg, L. R. (2001). Analyses of digman's child-personality data: derivation of big-five factor scores from each of six samples. *Journal of Personality*, 69(5), 709-743. <https://doi.org/10.1111/1467-6494.695161>
- Hair J, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C., & Sarstedt, M. (2016). *A primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM)*. Sage publications.
- Ho, S.M.Y., Mak, C.W.Y., Ching, R., & Lo, E.T.T. (2017). an Approach to Motivation and Empowerment: The Application of Positive Psychology. In: Amzat I., Valdez N. (eds) *Teacher Empowerment Toward Professional Development and Practices*(167-182). Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-10-4151-8_11
- Hojabrian, H., Rezaei, A. M., Bigdeli, I., Najafi, M., & Mohammadifar, M. A. (2017). Construction and validation of the human psychological flourishing scale (HPFS) in Sociocultural Context of Iran. *Jornal of Practic in Clinical psychology*, 6(2), 129-139. <https://doi.org/10.29252/NIRP.JPCP.6.2.129>
- Huppert, F. A., & So, T. T. C. (2011). Flourishing across Europe: Application of a new conceptual framework for defining well-being. *Social Indicators Research*, 110, 837-861. <https://doi.org/10.1007/s11205-011-9966-7>
- James P., Kim, E., Kubzansky, L., Zevon E. S., TrudelFitzgerald, C., & Grodstein F. (2019). Optimism and healthy aging in women. *American journal of Preventive Medicine*, 56(1), 116-124. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2018.07.037>
- Kelly, R. (2019). Positive Psychology and Gaming: Strength and Resilience +1. In: Kowert R. (eds) *Video Games and Well-being. Palgrave Studies in Cyberpsychology* (77-96). Palgrave Pivot. https://doi.org/10.1007/978-3-030-32770-5_6
- Kim, J., Joseph, S., & Price, S. (2020). The positive psychology of relational depth and its association with unconditional positive self-regard and authenticity. *Journal of Person-Centered & Experiential Psychotherapies*, 19(1), 12-21. <https://doi.org/10.1080/14779757.2020.1717983>
- Bakker, A. B. (2005). Flow among music teachers and their students: The crossover of peak experiences. *Journal of Vocational Behavior*, 66(1), 26-44. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2003.11.001>
- Baranov, V., Haushofer, J., & Jang, C. (2020). Can positive psychology improve psychological well-being and economic decision making? experimental evidence from Kenya. *Economic Development and Cultural Change*, 68(4), 1345-1376. <https://doi.org/10.1086/702860>
- Bekmeier-Feuerhahn, S. (2009). Mechanisms of teleological change. *Management Revue*, 20(2), 126-137. <https://doi.org/10.1688/1861-9908>
- Beran, R. (1982). Estimated sampling distributions: The bootstrap and competitors. *Annals of Statistics*, 10(1), 212-225.
- Butler, J., & Kern, M. L. (2016). The PERMA-profiler: A brief multidimensional measure of flourishing. *International Journal of Wellbeing*, 6(3), 1-48. <https://doi.org/10.5502/ijw.v6i3.526>
- Coleman, K., Gong, M., & Van der Willigen, T. (2020). *Resilience, Engagement, and Connection: Positive Psychology Tools for hot bread kitchen*. University of Pennsylvania, POSITIVE PSYCHOLOGY CENTER, Master of Applied Positive Psychology (MAPP) Service Learning Projects. 31. https://repository.upenn.edu/mapp_slp/31/
- Csikszentmihalyi, M., Montijo, M.N., & Mouton, A R. (2019). Flow theory: optimizing elite performance in the creative realm. In L. *Dare APA handbooks in psychology:APA handbook of giftedness and talent* (215-229). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/0000038-014>
- Diener, E., & Biswas-Diener, R. (2008). *Happiness: unlocking the mysteries of psychological wealth*. Malden, MA: Blackwell Publishing. <https://doi.org/10.1002/9781444305159>
- Duckworth, A.I, & Quinn, P.D. (2009). Development and validation of the Sport Grit Scale (Grit-S). *Journal of Personality Assessment*, 91(2), 166- 174. <https://doi.org/10.1080/00223890802634290>
- Filep, S., & Laing, J. (2018). Trends and directions in tourism and positive psychology. *Journal of Travel Research*, 58(3), 343-355. <https://doi.org/10.1177/0047287518759227>
- Fonseca, P., Nascimento, B., Madesa Barbosa, L. H. G., Vione, K. C., & Veloso Gouveia, V. (2015). Flourish scale; evidence of its suitability to the Brazilian context. *Social Inquiry into Well-Being*, 1(2), 33-40. <https://doi.org/10.13165/SIIW-15-1-2-2-07>

- discrimination and eudaimonic well-being: Do the challenges of minority life hone purpose and growth?. *Journal of Health and Social Behavior*, 44(3), 275-291. <https://doi.org/10.2307/1519779>
- Ryff, C. D., & Singer, B. H. (2006). Best news yet on the six-factor model of well-being. *Social Science Research*, 35, 4, 1103-1119. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2006.01.002>
- Sain, B. (2020). What is this hope? insights from christian theology and positive psychology. *Journal of Moral Theology*, 9(1), 98-119.
- Schutte, N. S., & Loi, N. M. (2014). Connections between emotional intelligence and workplace flourishing. *Journal of Personality and Individual Differences*, 66, 134-139. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.03.031>
- Seligman, M. E. P. (2002). *Authentic happiness: Using the new positive psychology to realize your potential or lasting fulfillment*. Free Press.
- Seligman, M. E.P. (2018). PERMA and the building blocks of wellbeing. *The Journal of Positive Psychology*, 13, 333-335. <https://doi.org/10.1080/17439760.2018.1437466>
- Seligman, M. E.P. (2019). Positive psychology: a personal history. *Annual Review of Clinical Psychology*, 15, 1-23. <https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-050718-095653>
- Seligman, M. E. P. & Adler, A. (2018). Positive Education. In Global Happiness Council (Eds.), *Global Happiness Policy Report 2018*. Sustainable Development Solutions Network.
- Shoshani, A., Steinmetz, S., Kanat-Maymon, Y. (2016). Effects of the Maytiv positive psychology school program on early adolescents' well-being, engagement, and achievement. *Journal of School Psychology*, 57, 73-92. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2016.05.003>
- Soleimani, S., Rezaei, A. M., & Kianersi, F. (2015). Studying the flourishing of Iranian students based on Seligman model and its comparison based on demographic variables. *Behavioral Research Center of SBMU*, 2(2), 21-28. <https://doi.org/10.22037/ijabs.v2i2.8311>
- Soleimani, S., Rezaei, A. M., Kianersi, F., Hojabrian, H., & Khalili-Paji, K. (2014). Construction and validation of flourishing questionnaire based on seligman's model
- Kline, P. (1994). *An Easy Guide to Factor Analysis*. Routledge
- Konradt, U., Brombacher, S., Garbers, Y., & Otte, K. P. (2019). Enhancing student's self-leadership through a positive psychology intervention? a randomized controlled trial using an idiographic perspective. *International Journal of Applied Positive Psychology*, 4, 149-167. <https://doi.org/10.1007/s41042-019-00023-6>
- Lambert, L., Passmore, H. A., & Joshanloo, M. (2018). A positive psychology intervention program in a culturally-diverse university: boosting happiness and reducing fear. *Journal of Happiness Studies*, 20, 1141-1162.
- Lopez, S. J., Magyar-Moe, J. L. Petersen, S. E., Rynder, J. A., Krieschok, T. S., O'Byrne, K. K., Lichtenberg, J., W & Fry Nancy A. (2006). Counseling Psychology's Focus on Positive Aspects of Human Functioning: a major contribution. *Counsel Psychol*, 34(2), 205-227. <https://doi.org/10.1177/0011000005283393>
- Luthans, F., Avey, J.B., Avolio, B.J & Peterson, S.J. (2010). The development and resulting performance impact of positive psychological capital. *Human Resource Development Quarterly*, 21(1), 41-65. <https://doi.org/10.1002/hrdq.20034>
- Moore, S., & Diener, E. (2019). Types of subjective well-being and their associations with relationship outcomes. *Journal of Positive Psychology & Wellbeing*, 3(2), 112-118.
- Norrish, J. M., Williams, P., O'Connor, M., & Robinson, J. (2013). An applied framework for positive education. *International Journal of Wellbeing*, 3(2), 147-161. [doi:10.5502/ijw.v3i2.2](https://doi.org/10.5502/ijw.v3i2.2)
- Peterson, C., Park, N., & Seligman, M. E. P. (2013). Orientations to happiness and life satisfaction: The full life versus the empty life. In A. Delle Fave (Ed.), *The exploration of happiness: Present and future perspectives* (161-173). Springer.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. Guilford Publishing
- Realo, A., & Allik, J. (1998). The estonian self-consciousness scale and its relation to five-factor model of personality. *Journal of Personality Assessment*. 70(1), 109-124. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa7001_8
- Ryff, C. D., Keyes, C. L. M., & Hughes, D. L. (2003). Status inequalities, perceived

- exploration of its relationships with personality traits. *Personality and Individual Differences*, 88, 1-5. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.08.027>
- Wan Othman, W. N. b., Yusup, Y. M., Nazli, O. M., Yahya, S. A., & Mamat, S. (2019). Self-efficacy, the relationship with the psychology well-being among private higher education students in Malacca. *International Journal of Academic Research in Business & Social Sciences*, 9(12), 169 – 176.
- White, M., & Kern, M. L. (2018). Positive education: learning and teaching for wellbeing and academic mastery. *International Journal of Wellbeing*, 8(1). 1-17. <https://doi.org/10.5502/ijw.v8i1.588>
- Wood, A. M., Linley, P. A., Maltby, J., Kashdan, T. B., & Hurling, R. (2011). Using personal and psychological strengths leads to increases in well-being over time: A longitudinal study and the development of the strengths use questionnaire. *Personality and Individual Differences*, 50(1), 15-19.
- Xiao, H., Zhang, Y., Kong, D. Li, S., & Yang, N. (2020). Social Capital and Sleep Quality in Individuals Who Self-Isolated for 14 Days During the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Outbreak in January 2020 in China. *Medical science monitor*, 26, e923921–e923921-8. <https://doi.org/10.12659/MSM.923921>
- among Iranian University Students. *Journal of Research & Health*, 5(1), 3-12.
- Soni, K., & Rastogi, R. (2017). Impact of psychological capital on organizational effectiveness: role of positive psychology. *Journal of Organisation & Human Behaviour*, 6(1), 1-9.
- Steger, M.F. (2012). *Experiencing meaning in life: Optimal functioning at the nexus of well-being, psychopathology, and spirituality*. In P. T. P. Wong (Ed.), *Personality and clinical psychology series. The human quest for meaning: Theories, research, and applications* (p. 165–184). Routledge/Taylor & Francis Group.
- Suh, H., Gnilka, P. B., & Rice, K. G. (2017). Perfectionism and well-being: A positive psychology framework. *Personality and Individual Differences* 111(1), 25-30. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.01.041>
- Voz, J. (2016). Working with meaning in life in mental health care: A systematic literature Review of the practices and effectiveness of meaning-centred therapies. In: Russo-Netzer P., Schulenberg S., Batthyany A. (eds) *Clinical Perspectives on Meaning* (59-87). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-41397-6_4
- Villieux, A., Sovet, L., Jung, S., & Guilbert, L. (2016). Psychological flourishing: validation of the French version of the flourishing scale and

پیوست ۱- مقیاس انگیزه شکوفایی

ردیف	عبارت	کاملاً مخالفم	مخالقم	کمی مخالفم	کمی موافقم	موافقم	کاملاً موافقم
۱	من برای تکامل و تعالی در زندگی انگیزه بالایی دارم.						
۲	می‌خواهم در زندگی‌ام فردی شکوفا باشم.						
۳	نباید در مسیر اهدافم دچار اشتباه یا تعلل شوم.						
۴	از اینکه در زندگی به دنبال تعالی و شکوفایی باشم، احساس رضایت و شادکامی می‌کنم						
۵	پیشرفت در زندگی‌ام برایم خیلی مهم است.						
۶	در زندگی به دنبال ارزشها و فضایل مشخصی نیستم.						
۷	استعدادها و نقاط قوت خود را می‌شناسم.						
۸	ارزش زیادی برای مشارکت اجتماعی قائلم.						
۹	دوست دارم به دیگران برای بهبود زندگی‌شان کمک کنم.						
۱۰	داشتن عملکرد خوب برایم خیلی مهم است.						
۱۱	تمام تلاشم را می‌کنم تا به قله‌های موفقیت دست یابم.						
۱۲	موفقیت‌ها باعث احساس رضایت و شادکامی زیادی در من می‌شود.						
۱۳	تلاش می‌کنم فرد نیکوکاری باشم و به دیگران کمک کنم.						
۱۴	سعی می‌کنم استعدادها و نقاط قوت خود را شکوفا کنم.						

پیوست ۲- مقیاس شرایط محیطی/زمینه‌ای مؤثر بر شکوفایی

ردیف	عبارت	کاملاً مخالفم	مخالقم	کمی مخالفم	کمی موافقم	موافقم	کاملاً موافقم
۱	کسی مرا به خاطر کارهایم مورد تشویق قرار نمی‌دهد.						
۲	خانواده مستحکم و منسجمی دارم.						
۳	در میان اطرافیانم افرادی هستند که زندگی خوشبختی دارند.						
۴	شرایط اقتصادی و سیاسی جامعه به گونه‌ای است، که به من برای رشد و پیشرفت کمک می‌کند.						
۵	در محیطی زندگی می‌کنم که از رشد و پیشرفت من حمایت می‌شود.						
۶	سعی می‌کنم شبیه به افراد اجتماعی باشم.						
۷	من در محیطی هستم که در آن آموزش مناسبی به من نمی‌دهد.						
۸	اطرافیان من به مسائل فرهنگی و اجتماعی اهمیت می‌دهند.						
۹	والدین من افراد آگاه و دانایی هستند.						
۱۰	من الگوهایی در زندگی دارم که افرادی موفق و شکوفا هستند.						
۱۱	من معمولاً از دیگران راز و رمز خوشبختی را یاد می‌گیرم.						
۱۲	اطرافیانم مشوق‌های بزرگی در زندگی‌ام هستند.						
۱۳	هر گاه کار درستی انجام می‌دهم مورد تشویق خانواده‌ام قرار می‌گیرم.						
۱۴	بیشتر اطرافیان من، افرادی ناموفق هستند که در زندگی به جایی نرسیده‌اند.						
۱۵	در محیطی هستم که تربیت افراد در آن مهم است.						